

kredyt trendy

Raport półroczny
Biura Informacji Kredytowej

Rok 2019 I półrocze

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ

s. 3–8 RYNEK KREDYTOWY

Główne obserwacje	3
Liczba kredytobiorców, zadłużenie	4
Kredytobiorcy według produktów	5
Nowi kredytobiorcy	6
Klienci firm pożyczkowych	7
Aktywność kredytowa osób prywatnych	8

s. 9–21 KREDYTY KONSUMPCYJNE

Główne obserwacje	9
Liczba udzielonych kredytów	10
Kredyty ratalne i gotówkowe – akcja kredytowa w wymiarze liczbowym	11
Sektor bankowy. Zadłużenie w kredytach konsumpcyjnych, liczba kredytobiorców	12
Wartość udzielonych kredytów konsumpcyjnych	13
Kredyty ratalne i gotówkowe – sprzedaż, ujęcie wartościowe	14
Kredyty konsumpcyjne w przedsiębiorstwach kwotowych	15
Wejścia do statusu >30 dni opóźnienia w spłacie	16
Wejścia do statusu >90 dni opóźnienia oraz BIK Indeks Jakości Portfela Kredytów Konsumpcyjnych	17
Jakość udzielanych kredytów konsumpcyjnych (status >30 dni opóźnienia) - sektor bankowy	18
Jakość udzielonych kredytów konsumpcyjnych (status >90 dni opóźnienia)	19
Pożyczki pozabankowe - sprzedaż	20
Wpływ zacieśniania współpracy firm pożyczkowych z BIKiem na raportowaną sprzedaż	21

s. 22–30 KREDYTY MIESZKANIOWE

Główne obserwacje	22
Liczba udzielonych kredytów mieszkaniowych	23
Wartość udzielonych kredytów	24
Zmiany w strukturze wartościowej udzielanych kredytów	25
Liczba kredytobiorców, zadłużenie	26
Jakość udzielonych kredytów	27
Jakość udzielonych kredytów – porównanie kredytów złotych z walutowymi	28
Jakość portfeli frankowych	29
Jakość kredytów frankowych a kurs franka	30

s. 31–36 KARTY KREDYTOWE

Główne obserwacje	31
Liczba wydanych kart kredytowych	32
Wartość limitów na otwieranych rachunkach	33
Liczba posiadaczy kart kredytowych, w tym aktywnych	34
Limity kredytowe na kartach kredytowych i ich wykorzystanie	35
Limity i należności na rachunkach kart kredytowych	36

s. 37–52 MIKROPRZEDSIĘBIORCY

Główne obserwacje	37
Liczba oraz jakość, portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	38
Wartość oraz jakość, portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	39
Obserwujemy systematyczny wzrost wartości portfela kredytów mikroprzedsiębiorstw i rolników, jednak przy niewielkim wzroście poziomu ryzyka	39
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	40
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników	41
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstwom	42
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania rolnikom	43
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów mikroprzedsiębiorstwom – ujęcie produktowe	44
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów rolnikom – ujęcie produktowe	45
Średnie kwoty udzielonych kredytów mikroprzedsiębiorcom i rolnikom	46
Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców i rolników rośnie wraz z liczbą banków kredytujących	47
Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców rośnie wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty	48
Ryzyko kredytowe rolników nierośnie wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty	49
Analiza vintage dla kredytów mikroprzedsiębiorców i rolników	50
Mikroprzedsiębiorcy – zadłużenie firmowe i prywatne	51
Lojalność kredytowa mikroprzedsiębiorców jako firmy i osoby prywatnej	52

Główne obserwacje

- W I półroczu 2019 r. kontynuowane były na rynku kredytów dla osób prywatnych trendy z roku poprzedniego, choć obserwowaliśmy także nowe zjawiska.
- W kredytach mieszkaniowych I kwartał 2019 r. był słaby, zapewne wskutek braku programu MdM, który napędzał w poprzednich latach kredytowanie w pierwszych miesiącach roku, II kwartał był wyraźnie lepszy, również pierwsze wyniki lipca pokazują wyraźne wzrosty udzielanych kredytów mieszkaniowych.
- W kredytach ratalnych i gotówkowych, tak jak poprzednio, obserwujemy stabilizację liczby udzielanych kredytów oraz wzrosty, ale skromne, kwot udzielanych kredytów.
- Dziwią słabe wyniki sprzedaży kredytów ratalnych w warunkach wyraźnego wzrostu dochodów gospodarstw domowych i rosnącej konsumpcji.
- Liczba kredytobiorców jest stabilna, rosną zobowiązania osób prywatnych zarówno w kredytach mieszkaniowych jak i konsumpcyjnych, w tych drugich rosną nieco wolniej jak w 2018 r.
- W kartach kredytowych odnotowujemy wzrosty, mogą one być spowodowane powrotem praktyk wykorzystujących rachunki kartowe do finansowania zakupów ratalnych.
- Wygaśły obserwowane wcześniej wzrosty sprzedaży pożyczek poza bankowych. Poprzednie wzrosty wydają się być w znacznej części powodowane zacieśnianiem współpracy firm pożyczkowych z BIK.

dr Andrzej Topiński
Główny Ekonomista BIK

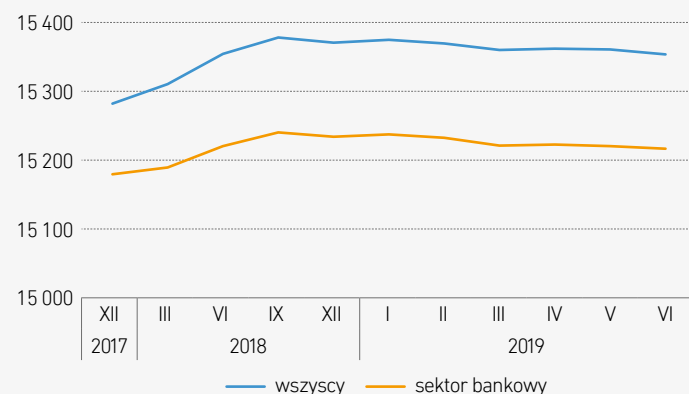
Liczba kredytobiorców, zadłużenie

Liczba osób obsługujących kredyty/pożyczki od dawna rośnie bardzo powoli, ich zadłużenie rośnie znacznie szybciej

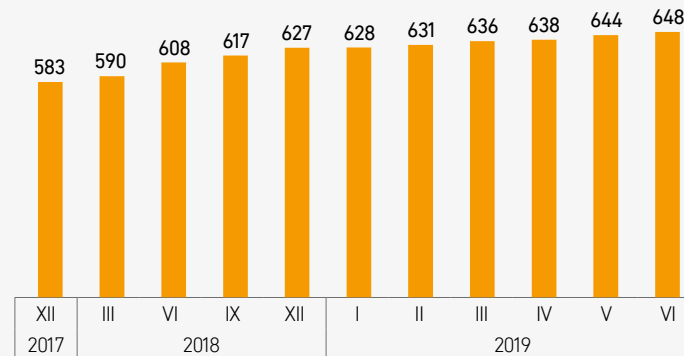
W czerwcu 2019 r. w bazie BIK było 15 353 tys. klientów obu sektorów, bankowego i pożyczkowego, posiadających czynne zobowiązania. W grudniu 2018 r. było ich o 17 tys. mniej (o 0,1%). Od IV kw. 2018 r. obserwujemy stałą, ale stabilny, trend spadkowy liczby kredytobiorców. Ma on miejsce w sektorze bankowym, w sektorze pożyczkowym odnotowaliśmy wzrost liczby klientów o 1% (przybyło 2,5 tys. osób). Generalnie liczba osób prywatnych obsługujących kredyty ratalne i gotówkowe jest stabilna.

Zadłużenie gospodarstw domowych w czerwcu 2019 r. wyniosło 648 mld zł, wzrosło w porównaniu z czerwcem 2018 r. o 40 mld zł, w porównaniu z grudniem 2018 r. było wyższe o 20,5 mld zł. Tempo wzrostu jest nieco niższe niż raportowaliśmy w ostatnim Kredyt Trendy (7,8% r/r w grudniu 2018), ale tym razem na wzrost zadłużenia nie oddziaływały różnice kursowe. Kurs franka szwajcarskiego wahał się w ostatnich 12 miesiącach nieznacznie (+/- 5 gr.) wokół 3,85. Zaczął rosnąć w dopiero III kwartale 2019 r.

Liczba osób (w tys.) z zobowiązaniami wobec sektora bankowego i pożyczkowego

Zadłużenie (w mld zł) łącznie w sektorach bankowym i pożyczkowym

Kredytobiorcy według produktów

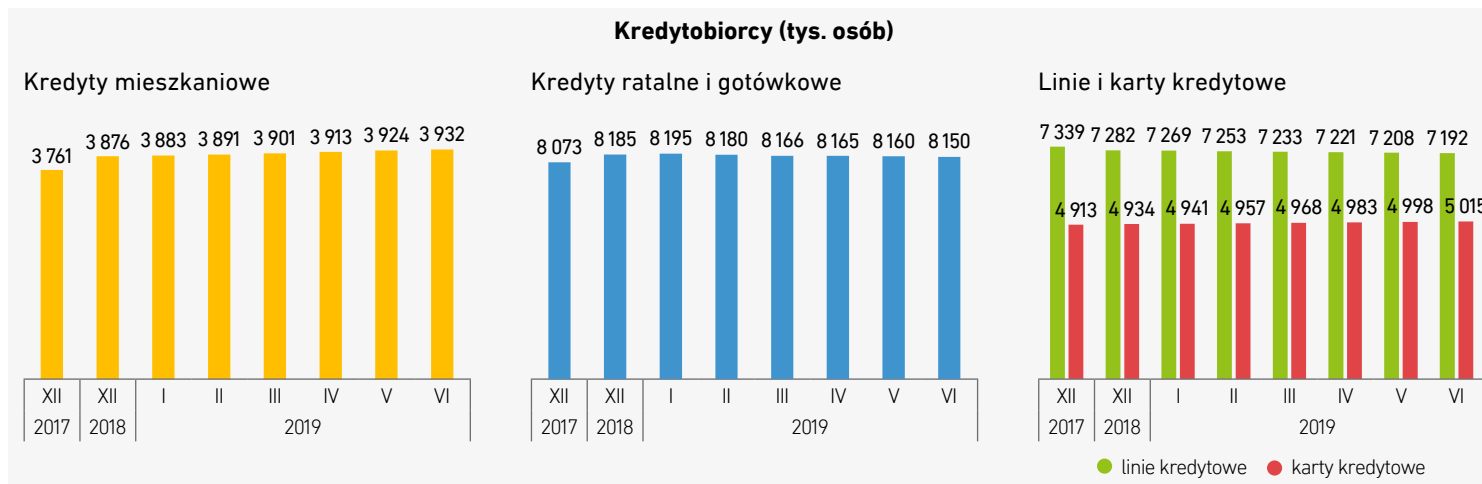
Tempo wzrostu liczby kredytobiorców mieszkaniowych wynosiło w latach 2017–2019 około 3% rocznie. W czerwcu 2019 r. odnotowaliśmy w bazach BIK 3932 tys. kredytobiorców, o 106 tys. (2,8%) więcej niż w czerwcu 2018 r. 101 tys. 2,6% kredytobiorców zalega w obsłudze kredytów powyżej 90 dni.

Na koniec 2019 roku liczba kredytobiorców prawdopodobnie przekroczy 4 mln.

Liczba osób obsługujących kredyty konsumpcyjne jest stabilna, wzrosty/ spadki są niewielkie. W 2018 r. przybyło 111 tys. (1,3%) kredytobiorców. W czerwcu 2019 r., w porównaniu z czerwcem 2018 r. było ich tylko o 10 tys. więcej, zaś w porównaniu z grudniem 2018 mniej o 35 tys.

Liczba osób posiadających karty kredytowe jest stabilna, choć powoli rośnie. Na koniec czerwca 2019 r. 5 mln osób miało kartę kredytową. W trakcie 2019 r. przybyło 81 tys. osób (1,6%), w porównaniu z czerwcem 2018 r. przybyło 144 tys.

Stale spada liczba osób posiadających limity kredytowe do rachunków bankowych. Na koniec czerwca 2019 r. było ich 7,2 mln, o 90 tys. mniej w porównaniu z grudniem 2018 r.

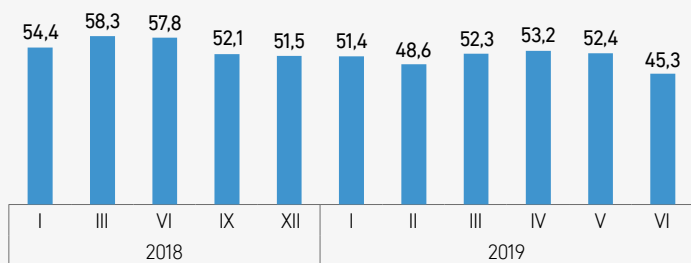

Nowi kredytobiorcy

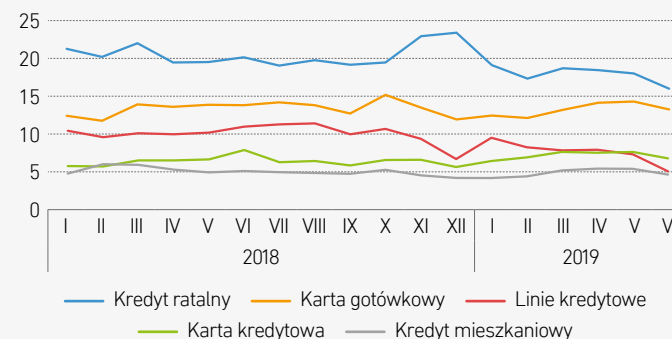
Średnio w I półroczu 2019 r. 6,4% transakcji kredytowych zawartych zostało z klientami nowymi dla sektora bankowego

W I półroczu 2019 r. sektor bankowy zawierał średnio w miesiącu 790,6 tys. transakcji kredytowych z czego 50,5 tys. z klientami nowymi, nie mającymi historii kredytowej w BIK. Nowi klienci najczęściej transakcji zawarli na kredyt ratalny, najrzadziej wchodzili na rynek kredytowy poprzez kredyt mieszkaniowy, ale wynika to głównie z rozmiarów tych segmentów. Inaczej wygląda popularność produktów kredytowych wśród nowych klientów mierzona udziałem nowych klientów w ogólnej liczbie kredytów udzielonych w danym segmencie. Największy udział w transakcjach mają nowi klienci w segmencie mieszkaniowym i w produktach limitowych. Najmniejszy – w kredytach gotówkowych. W I półroczu 2019 odnotowaliśmy mniej nowych klientów kredytowych w porównaniu z 2018 r.

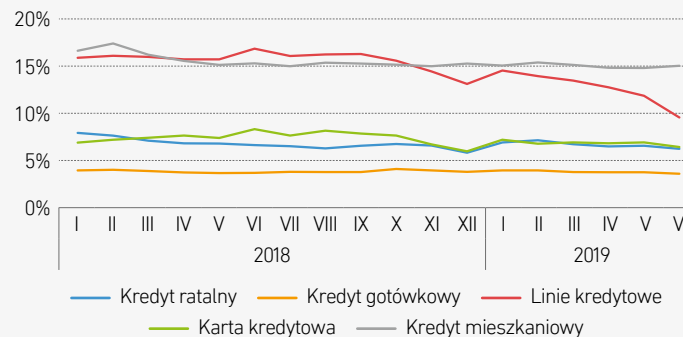
Liczba rachunków, linii i kart kredytowych (w tys.) otwieranych miesięcznie nowym klientom przez sektor bankowy

Nowi klienci w poszczególnych produktach (w tys.)

Udział wejść nowych klientów do sektora bankowego w poszczególnych produktach

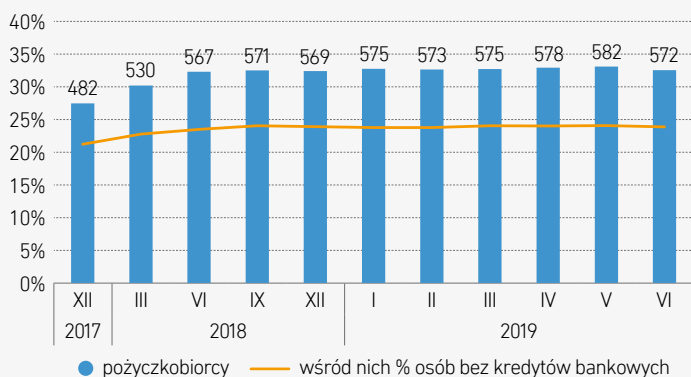

Klienci firm pożyczkowych

Nie rośnie liczba osób mających pożyczki pozabankowe.

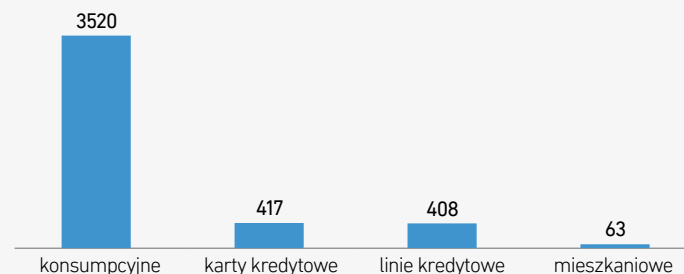
Rok 2018 przyniósł firmom pożyczkowym znaczny wzrost liczby klientów. Na koniec 2018 roku było 569 tys. pożyczkobiorców o 87 tys. więcej (18%) niż przed rokiem. Podobny szybki wzrost liczby klientów firm pożyczkowych był widoczny w bazach BIK w latach 2016-2017. W czerwcu 2019 r. liczba pożyczkobiorców w bazach BIK była dwukrotnie wyższa w porównaniu z końcem 2015 r. Liczba klientów firm pożyczkowych rosła do czerwca 2018 r., późniejsze wzrosty są nieznaczne. W czerwcu 2019 roku liczba pożyczkobiorców była wyższa niż rok wcześniej tylko o 1%. Prawdopodobnie znaczna część poprzednich wzrostów wynikała nie ze wzrostu rynku pożyczek, ale z przyłączeniem do bazy BIK kolejnych firm pożyczkowych.

Klienci firm pożyczkowych w tys. osób

Klienci firm pożyczkowych zainteresowani są głównie finansowaniem bieżących wydatków. Na jednego pożyczkobiorcę przypada 3,5 kredytu/ pożyczki ratalnej bądź gotówkowej, ale zobowiązań z tytułu innych produktów bankowych klienci firm pożyczkowych mają niewiele. Na 1 tys. pożyczkobiorców przypadają tylko 63 kredyty mieszkaniowe. Tylko 1% pożyczkobiorców obsługuje kredyt mieszkaniowy we franku szwajcarskim, wprawdzie obsługa tych kredytów wygląda gorzej niż przez klientów wyłącznie bankowych; 4,9% tych kredytów wykazuje zaległość >90 dni, ale kredytów opóźnionych we frankach jest niewiele (321 szt.). Frankowicze nie traktują więc firm pożyczkowych jako ratunku w spłatach kredytów mieszkaniowych udzielonych we frankach.

Liczba czynnych kredytów/pożyczek na 1 tys. klientów firm pożyczkowych. Stan na 30 czerwca 2019 r.

Aktywność kredytowa osób prywatnych

Ryzyko kredytowe kredytobiorcy związane jest ze stopniem jego aktywności kredytowej mierzonej kwotą zobowiązań i liczbą banków kredytujących.

Ryzyko kredytowe jest mocno skorelowane z kwotą zadłużenia kredytobiorcy i liczbą banków/SKOKów, które udzieliły mu kredytów. Procent osób zalegających w obsłudze >90 dni wśród osób kredytowanych przez 5 i więcej banków wynosi 24,2%, trzykrotnie więcej niż wśród osób obsługiwanych przez 1–2 banki. Trudno powiedzieć, w jakim stopniu wzrost ryzyka wynika z liczby banków kredytujących, a w jakim z wysokości zadłużenia kredytobiorcy. Zapewne oba czynniki, liczba banków kredytujących i kwota zadłużenia są wzajemnie dodatnio skorelowane. Osoby zadłużone w 5 i więcej bankach mają zadłużenie pięciokrotnie wyższe od osób mających zobowiązania tylko

wobec jednego banku. 87% kredytobiorców ma kredyty co najwyżej w dwóch bankach. Udział osób obsługiwanych przez 4 banki wynosi 2,7% ogółu kredytobiorców, przez 5 banków 1,5%. Liczebność zbiorowości osób podwyższonego ryzyka powodowana korzystaniem z ofert kredytowych wielu banków jest relatywnie nieduża, ale kwota ich zadłużenia przeterminowanego jest problemem. Na kwotę zadłużenia osób korzystających z usług wielu banków wpływ kredytów mieszkaniowych jest ograniczony. Udział osób z kredytami mieszkaniowymi w grupach obsługiwanych przez 2 i więcej banki wynosi 33-41% i nie różni się wyraźnie wraz z liczbą banków.

Liczba banków obsługujących kredytobiorcę	Liczba kredytobiorców	zadłużenie na osobę	Udział osób opóźnionych w obsłudze >90 dni wśród wszystkich kredytobiorców	% kredytobiorców z kredytami mieszkaniowymi wśród wszystkich
1	9 685 439	26 345	6,2%	20,4%
2	3 616 603	58 031	7,7%	33,5%
3	1 287 131	82 519	9,3%	38,5%
4	417 146	104 733	12,4%	41,1%
5 i więcej	233 755	138 089	24,2%	34,2%

Główne obserwacje

- W pierwszym półroczu 2019 r. udzielono mniej niż w roku poprzednim kredytów konsumpcyjnych, ale na wyższe kwoty.
- W segmencie gotówkowym obserwowaliśmy niewielki wzrost (1,7%), w ratałnym wyraźny spadek liczby udzielonych kredytów.
- W ujęciu wartościowym w segmencie ratałnym wystąpił wzrost r/r o 2% kwot udzielonych kredytów, w gotówkowym wzrost o 7,7%.
- Zastanawia słaba dynamika kredytów ratałnych w warunkach wysokich wzrostów dochodów ludności. Część kredytowania sprzedaży towarów i usług prowadzona jest obecnie w rachunkach kart kredytowych, ale i tak finansowanie sprzedaży ratałnej przez sektor bankowy wydaje się pozostawać w tyle za szybko rosnącymi dochodami ludności. Być może konsumenci wykorzystują kredyty gotówkowe do finansowania zakupów, tylko niektóre banki udzielają kredytów klasyfikowanych jako ratałne.
- Zadłużenie w kredytach konsumpcyjnych wzrosło w I półroczu 2019 o 5,4%, poniżej dynamiki wzrostu dochodów ludności. Oznacza to spowolnienie przyrostu zadłużenia w kredytach konsumpcyjnych w porównaniu z wynikami 2018 r. (11,1% r/r w grudniu)
- Ustały poprzednio obserwowane w bazach BIK wzrosty sprzedaży pożyczek pozabankowych. Główna przyczyna to stabilizacja liczby firm uczestniczących w wymianie informacji – próbujemy zwyiarować skalę wpływu tego czynnika na sprzedaż sektora pożyczkowego w ostatnich latach. Na słabe wyniki sektora pożyczkowego wpływ może mieć również nieprzychylnie mu otoczenie regulacyjne.
- Jakość konsumpcyjnych kredytów bankowych jest na stabilnym, bezpiecznym poziomie. W ujęciu portfelowym obserwowaliśmy w 2018 r. niewielki wzrost liczby rachunków wchodzących w opóźnienia w spłacie, natomiast w I półroczu 2019 r. wystąpił spadek liczby rachunków wchodzących w opóźnienia w obsłudze.

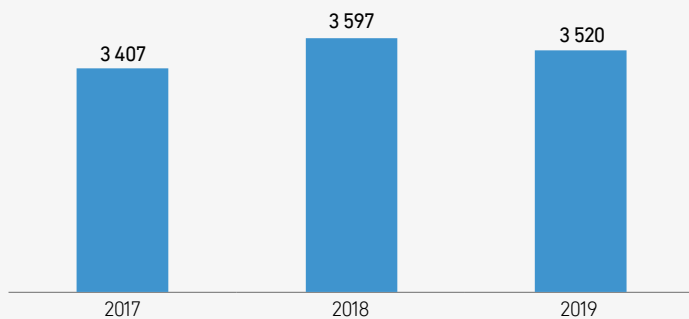
Liczba udzielonych kredytów

Utrzymuje się niska dynamika sprzedaży kredytów konsumpcyjnych w ujęciu liczbowym.

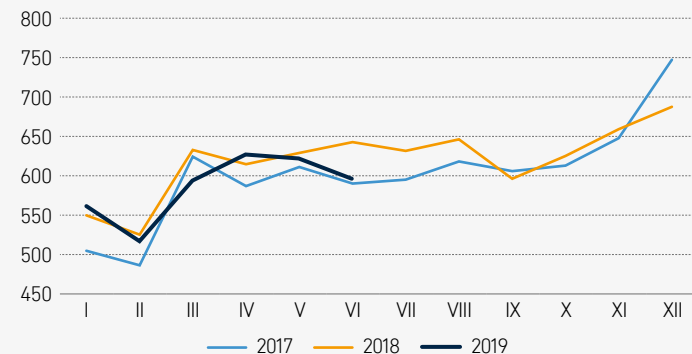
W pierwszym półroczu 2019 r. banki i SKOKi udzieliły, w porównaniu z rokiem poprzednim, nieco mniej (o 2,1%) kredytów konsumpcyjnych (ratalnych i gotówkowych). Jak co roku sprzedaż na początku roku (styczeń–luty) była słaba, wiosną nastąpiło odbicie, przesunęło się ono w 2019 r. nieco w czasie, na kwiecień, w związku z późniejszym świętem Wielkiej Nocy. Prawdopodobnie w następnych miesiącach sprzedaż kredytów konsumpcyjnych utrzymywać się będzie, aż do listopada, na poziomie ok. 630–640 tys. transakcji miesięcznie. W grudniu oczekujemy wzrostów, szczególnie w segmencie ratalnym.

W I półroczu 2019 r. banki i SKOKi udzieliły 3,5 mln kredytów konsumpcyjnych, o 2,1% mniej niż w roku poprzednim. Spadek liczby udzielonych kredytów w I półroczu 2019 r. w porównaniu z II półroczem 2018 r. był głębszy, o 8,5%, ale w grę wchodzi tu czynnik sezonowy. Pierwsza połowa roku jest w liczbie udzielanych kredytów konsumpcyjnych zwykle słabsza, m.in. z powodu słabego zwykle początku roku i dobrego końca roku.

Kredyty konsumpcyjne (w tys. sztuk) udzielone w I półroczach lat 2017–2019

Kredyty konsumpcyjne udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kredyty ratalne i gotówkowe – akcja kredytowa w wymiarze liczbowym

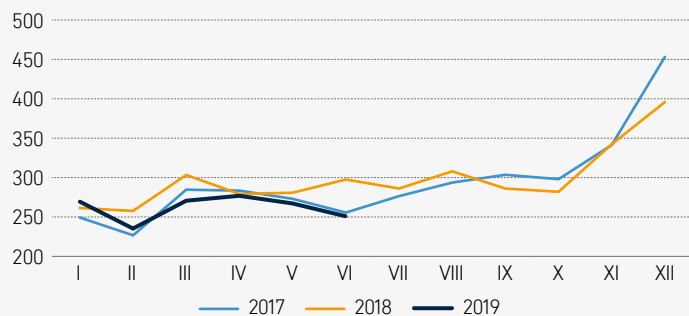
Wyraźne osłabienie w I półroczu sprzedaży kredytów w segmencie ratalnym.

Sprzedaż kredytów finansujących ratalną sprzedaż towarów i usług kształtuje się począwszy od IV kw. 2018 r. na niższym poziomie w porównaniu z analogicznymi miesiącami roku poprzedniego. W I półroczu 2019 r. udzielono r/r o 109 tys. sztuk (6,5%) mniej kredytów ratalnych. Prawdopodobnie jest to w części, ale nie w całości, efekt innowacji produktowej wprowadzonej przez niektóre banki. Udzielają one kredytu ratalnego w rachunku karty kredytowej. W rezultacie wykazywana w raportach do BIK sprzedaż kredytów ratalnych jest zaniżana, a wydawnictwo kart kredytowych zawyżane.

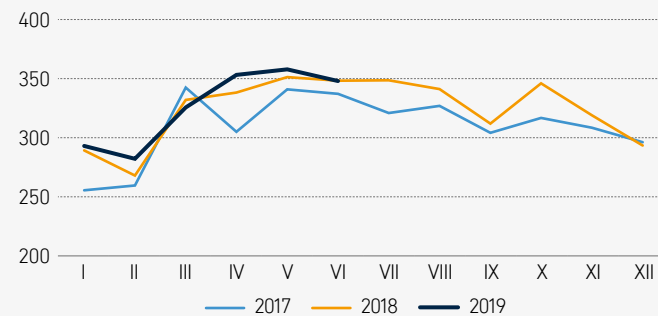
Liczba udzielonych kredytów gotówkowych w I półroczu 2019 r. była r/r o 1,7% wyższa. W I półroczu banki i SKOKi udzieliły 1,9 mln kredytów gotówkowych.

W kredytach gotówkowych dynamika sprzedaży mierzona liczbą udzielonych kredytów w I półroczu 2019 r. była jednak niższa od wyniku w 2018 r. kiedy roczne wskaźniki przekraczały 4%.

Kredyty ratalne (w tys. zł) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kredyty gotówkowe (w tys. zł) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Sektor bankowy. Zadłużenie w kredytach konsumpcyjnych, liczba kredytobiorców

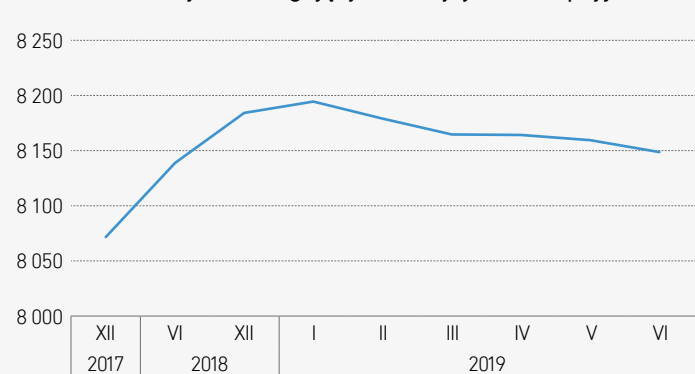
Liczba osób obsługujących kredyty konsumpcyjne w I półroczu lekko spadła, ale ich zadłużenie wyraźnie rośnie.

W czerwcu 2019 r. 8150 tys. osób obsługiwało kredyt ratalny bądź gotówkowy. Przed rokiem kredytobiorców było o 35 tys. mniej (spadek o 0,5%). W 2018 r. obserwowaliśmy niewielkie wzrosty liczby kredytobiorców w segmencie konsumpcyjnym, w I półroczu 2019 r. również niewielkie spadki. Generalnie liczba kredytobiorców w segmencie konsumpcyjnym jest stabilna.

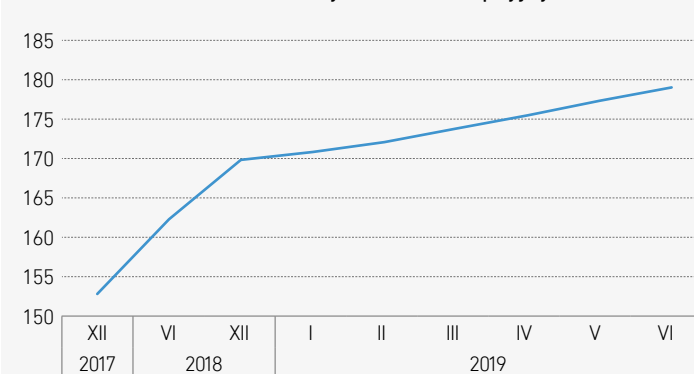
Natomiast systematycznie rośnie zadłużenie w kredytach konsumpcyjnych. Na koniec czerwca 2019 r. wynosiło 179 mld zł, o 5,4% więcej niż w grudniu 2018 r. W poprzednich sześciu miesiącach, pomiędzy grudniem a czerwcem 2018 r. dynamika wynosiła 4,7%. Tempo wzrostu

zadłużenia osób prywatnych w kredytach konsumpcyjnych więc przyspiesza. Prawdopodobnie, biorąc pod uwagę sezonowość kredytowania, wzrost zadłużenia w kredytach konsumpcyjnych w następnych sześciu miesiącach będzie jeszcze wyższy. Taki układ wskaźników dynamiki oznacza rosnącą kwotę przeciętnego zadłużenia. Wynika ona z kilku czynników: wydłużania okresów kredytowania, wzrostu średnich kwot udzielanych kredytów, a także wyższej dynamiki kredytów gotówkowych w porównaniu z kredytami ratalnymi. Kredyty gotówkowe są udzielane na kwoty wyższe średnio ponad czterokrotnie od kredytów ratalnych.

Liczba osób (w tys.) obsługujących kredyty konsumpcyjne

Zadłużenie (w mld zł) w kredytach konsumpcyjnych

Wartość udzielonych kredytów konsumpcyjnych

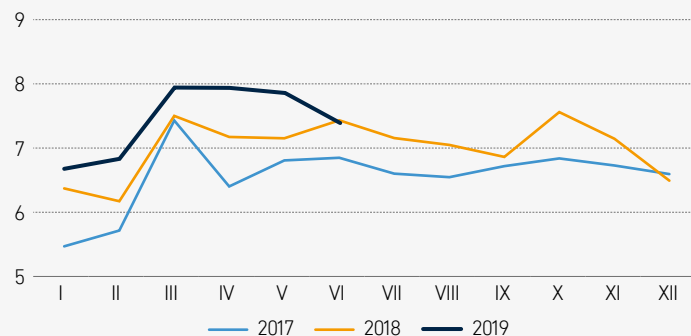
Wartość umów na kredyty konsumpcyjne stale rośnie.

Wartość podpisanych umów na kredyty konsumpcyjne stale rośnie. Wyraźny trend wzrostowy odnotowaliśmy w 2018 r. i był on kontynuowany w I półroczu 2019 r.

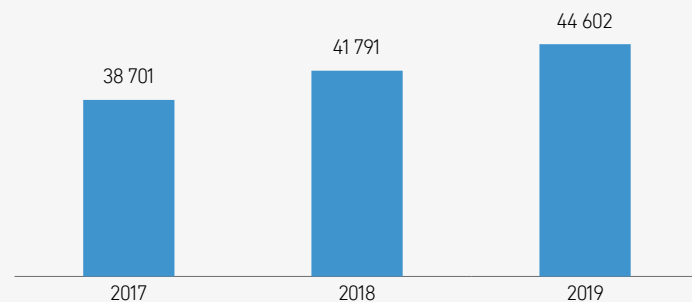
W niemal wszystkich miesiącach lat 2018–2019 kwota udzielonych kredytów konsumpcyjnych przewyższała poziom roku poprzedniego. Słabszą sprzedaż, na poziomie roku poprzedniego, banki zaraportowały w czerwcu 2019 r. Oczekujemy, że w następnych miesiącach wzrosty powrócą. W lipcu roczny wskaźnik dynamiki sięgnął 15% (Newsletter Kredytowy BIK).

W I półroczu 2019 r. banki i SKOKi udzieliły kredytów ratalnych i gotówkowych na kwotę 44,6 mld zł, o 6,7% więcej jak rok wcześniej. Tempo wzrostu nieco osłabło, w I półroczu 2018 r. było o 1,2 pkt proc. wyższe, trend wzrostowy sprzedaży kredytów konsumpcyjnych w wymiarze kwotowym wydaje się być jednak trwały. Dynamika sprzedaży r/r w ujęciu wartościowym jest wyższa niż liczbowym, różnica między tymi wskaźnikami stale rośnie. W I półroczu 2019 r. wynosiła 7 pkt proc. W I półroczu 2018 r. różnica ta wynosiła 2,3 pkt proc., w drugim 5,1 pkt proc.

Kwota (w mld zł) kredytów konsumpcyjnych udzielona w kolejnych miesiącach lat 2017–2018

Kredyty konsumpcyjne (w mln zł) udzielone w I półroczach lat 2017–2019

Kredyty ratalne i gotówkowe – sprzedaż, ujęcie wartościowe

W kredytach ratalnych – słabe wzrosty wartości udzielonych w I półroczu 2019 r. kredytów. W kredytach gotówkowych – dynamiczny wzrost.

Poczynając od września 2018 r. przyrosty sprzedaży kredytów ratalnych są niewielkie. Licząc wartościowo udzielono w I półroczu kredytów ratalnych na kwotę 1,06 mld zł, o 2% wyższą w porównaniu z I półroczem 2019 r. W I półroczu 2018 wskaźnik ten wynosił 10,5%.

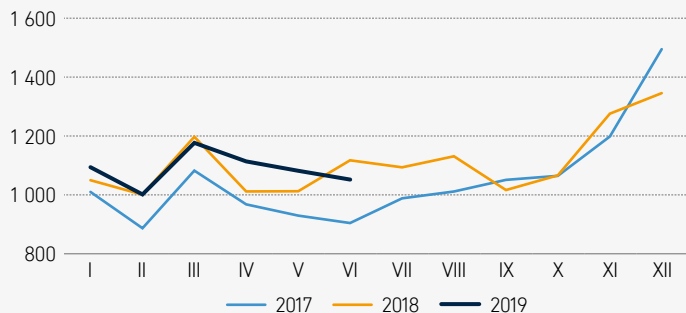
W wymiarze liczbowym w I półroczu 2019 r. miał miejsce spadek liczby udzielonych kredytów ratalnych. Słaba dynamika rynku kredytów ratalnych w okresie dobrej koniunktury gospodarczej i wzrostu dochodów ludności może zaskakiwać. Przyczyną mogą być zmiany właścicielskie w bankach grupy consumer finance skutkujące rewizją strategii biznesowych, a także prowadzenie przez niektóre banki sprzedaży kredytów ratalnych z wykorzystaniem kart kredytowych.

Utrzymuje się wysoka dynamika sprzedaży kredytów gotówkowych w wymiarze wartościowym, choć w wymiarze liczbowym sprzedaż była wyższa w I półroczu tylko o 1,7%.

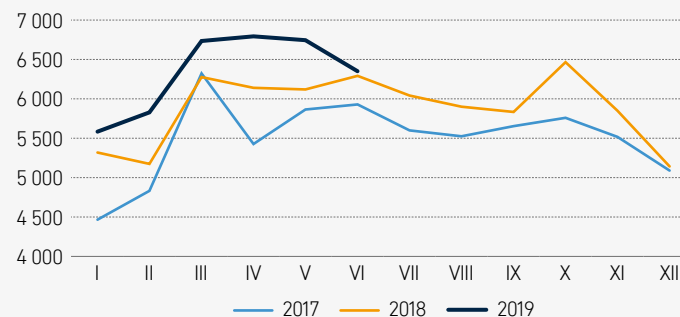
W I półroczu sektor bankowy udzielił kredytów gotówkowych na kwotę o 6,3 mld zł wyższą (7,7%) w porównaniu rocznym. Podobny roczny wskaźnik dynamiki notowaliśmy w I półroczu 2018 r.

Podobnie jak w kredytach ratalnych słabszy był czerwiec, ale prawdopodobnie w II półroczu sprzedaż kredytów gotówkowych nadal będzie przekraczała poziom 2018 r.

Kredyty ratalne (w mln zł) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kredyty gotówkowe (w mln zł) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

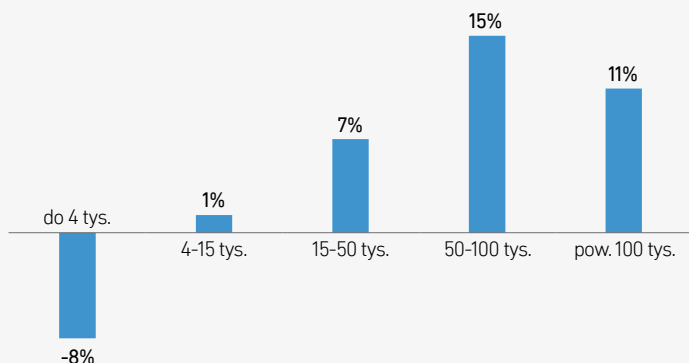

Kredyty konsumpcyjne w przedziałach kwotowych

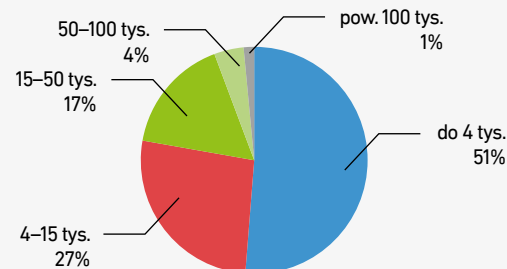
W 2019 r. powróciły spadki liczby kredytów udzielanych na niskie kwoty.

Po krótkiej w 2018 r. przerwie powróciły spadki liczby udzielanych przez sektor bankowy kredytów na niskie kwoty. Kredyty na kwoty do 4 tys. zł stanowiły w I półroczu 51% wszystkich udzielonych kredytów konsumpcyjnych, ale ich udział w kwocie udzielonych kredytów wynosi tylko 8%, co wyjaśnia słabe zainteresowanie banków tym segmentem rynku. W pozostającej w spłacie kwocie segment kredytów do 4 tys. zł ma tylko 3,4%-owy udział. Następny segment 4–15 tys. także nie wykazywał wzrostów w I półroczu. Ma on 27%-owy udział w liczbie udzielonych kredytów oraz 16%-owy w kwocie. Licząc kwotowo najwyższy udział w sprzedaży w I półroczu miały kredyty w przedziale 15–100 tys. zł, łącznie blisko 60%.

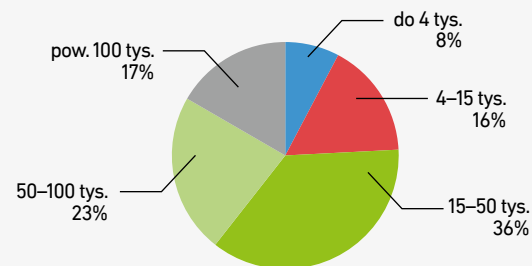
Dynamika r/r w I półroczu 2019 r. liczby udzielonych kredytów konsumpcyjnych

Struktura liczbowa kredytów konsumpcyjnych udzielonych w I półroczu 2019 r.

Struktura wartości kredytów konsumpcyjnych udzielonych przez sektor bankowy w I połowie 2019 r.

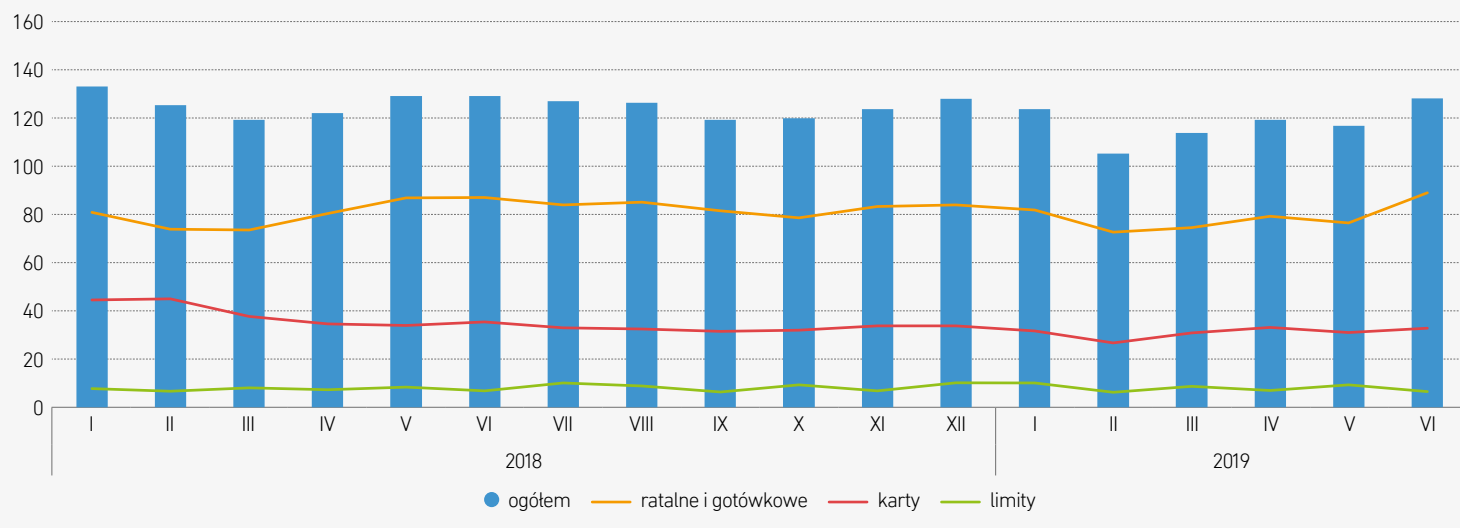
Wejścia do statusu >30 dni opóźnienia w spłacie

W I półroczu zmniejszyła się liczba wejść rachunków kredytów konsumpcyjnych do statusu >30 dni opóźnienia

Miesięczna liczba wejść do statusu >30 dni opóźnienia w obsłudze może być traktowana jako pierwszy sygnał zmiany jakości portfeli. W I półroczu 2019 liczba wejść rachunków kredytów konsumpcyjnych do pierwszego statusu opóźnień wyraźnie malała. Średnio w miesiącu w I półroczu w pierwsze kłopoty wpadali właściciele 117,5 tys. rachunków, o 7% mniej w porównaniu z I półroczem 2018 r. Mniej było też takich wejść w porównaniu z II półroczem 2018 r. Szczególnie dobrze wyglądał w I półroczu portfel kart kredytowych, w którym w I półroczu wchodziło do statusu >30 dni opóźnienia średnio

w miesiącu o 17% mniej rachunków w porównaniu z I półroczem 2018 r. Spadki te miały miejsce mimo wzrostu r/r liczby czynnych rachunków, w I półroczu w sektorze bankowym było we wszystkich produktach kredytów konsumpcyjnych więcej o 2,1% rachunków niż przed rokiem, w kredytach ratalnych i gotówkowych więcej o 3,4%. Inaczej było w 2018 roku kiedy liczba wejść do statusu >30 dni opóźnień, szczególnie w I półroczu wyraźnie rosła, co przełożyło się na wzrost wejść do statusu >90 dni opóźnienia w II półroczu.

Kredyty (w tys.) przechodzące w danym miesiącu ze statusu regularny do statusu opóźniony >30 dni

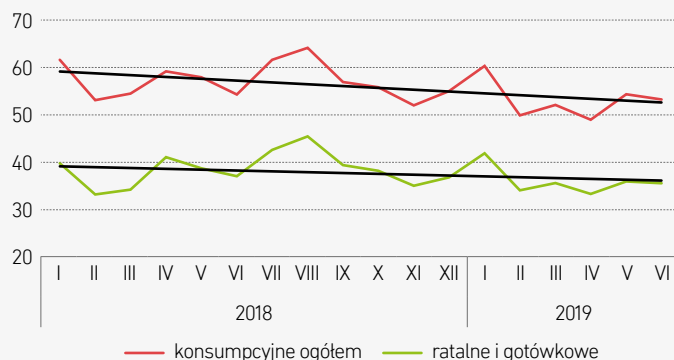
Wejścia do statusu >90 dni opóźnienia oraz BIK Indeks Jakości Portfela Kredytów Konsumpcyjnych

Liczby wejść do statusu >90 dni opóźnienia w obsłudze i wyliczane w oparciu o nie BIK Indeksy Jakości Kredytów Konsumpcyjnych ponownie zaczęły pokazywać poprawę jakości portfeli

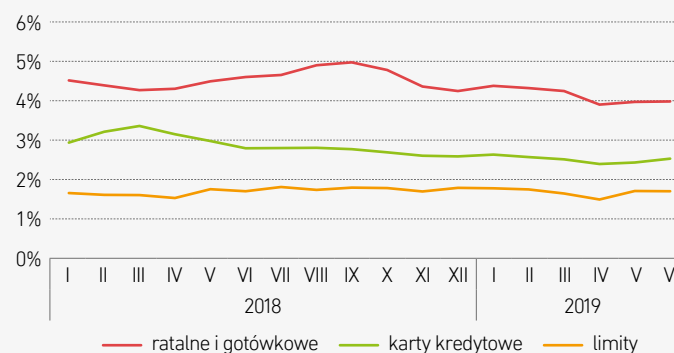
W 2018 r., a w szczególności w II półroczu, obserwowaliśmy wzrosty liczby wejść rachunków do statusu opóźnień >90 dni, co znajdowało wyraz w pogarszaniu (wzroście) BIK Indeksu Jakości Kredytów Konsumpcyjnych. W 2019 r. trendy, co widać na wykresach, odwróciły się. Trend liczby wejść do statusu opóźnień >90 dni pokazuje spadki, podobnie BIK Indeks Jakości Kredytów Konsumpcyjnych wskazuje na poprawę jakości portfeli kredytów konsumpcyjnych.

W I półroczu 2019 r. do statusu >90 dni opóźnień wchodziło średnio w miesiącu 53,1 tys. rachunków, o 8,7% mniej niż w I półroczu 2018 r. Liczba wejść do statusu >90 dni stanowiła 45,2% liczby wejść do statusu >30 dni opóźnienia, o 1pkt proc mniej niż w I półroczu 2018 r. W pewnym uproszczeniu można powiedzieć, że ponad połowa wczesnych opóźnień w obsłudze jest w następnych miesiącach wyrównywana. Największy postęp w spadku liczby opóźnień >90 dni w I półroczu odnotowaliśmy w kartach kredytowych (15,5%)

Liczba wejść (w tys.) do statusu >90 dni opóźnienia w kolejnych miesiącach lat 2017–2018

BIK Indeks Jakości Kredytów Konsumpcyjnych – ujęcie liczbowe, notowania miesięczne

Jakość udzielanych kredytów konsumpcyjnych (status >30 dni opóźnienia) – sektor bankowy

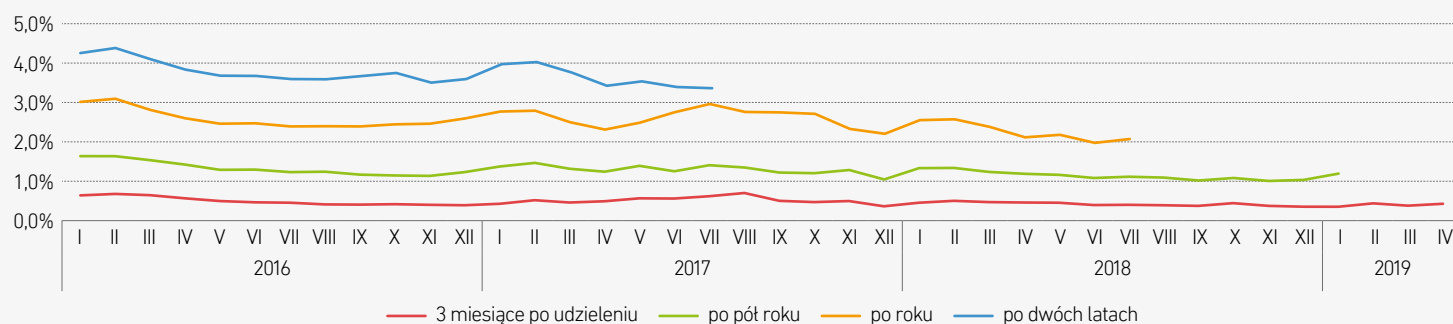
Poprawia się jakość kredytowania. Im młodsza kohorta, tym niższa szkodowość mierzona liczbą rachunków w statusie >30 dni opóźnienia.

Im młodsza kohorta, tym niższe są udziały rachunków opóźnionych >30 dni w liczbie rachunków otwartych w danej kohorcie mierzone w porównywalnych okresach od udzielenia kredytu. Na wykresie poniżej widać, że szkodowość kolejnych miesięcznych generacji kredytów, jeśli pominąć czynnik sezonowy, wykazuje malejące trendy. Obserwacja, że im młodsza generacja, tym niższa szkodowość dotyczy zwłaszcza pomiarów szkodowości kohorty w dłuższym okresie po udzieleniu. Szkodowość kohort mierzona w pierwszych miesiącach po udzieleniu

poprawia się wolniej w młodszych kohortach. Szybkie wejścia w status kredytu opóźnionego może świadczyć o fraudowym charakterze udzielonego kredytu. Słaby trend spadkowy szkodowości mierzonej w trzy miesiące po otwarciu rachunku (linia niebieska) może świadczyć o stabilnym, choć niskim udziale wyłudzeń kredytów.

W poprzednim KREDYT TRENDY pokazaliśmy, że obserwacja, iż im późniejszy rocznik tym szkodowość kohort jest niższa nie występuje w kredytach konsumpcyjnych udzielonych na kwoty powyżej 50 tys. zł.

Udział rachunków opóźnionych >30 dni w liczbie otwartych w miesięcznych kohortach lat 2016–2019

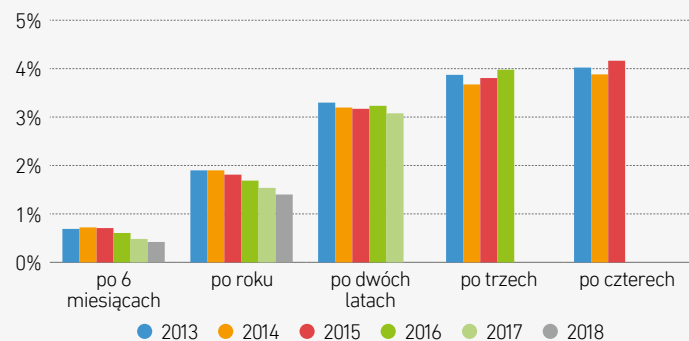

Jakość udzielonych kredytów konsumpcyjnych (status >90 dni opóźnienia)

Szkodowość kredytów konsumpcyjnych mierzona wskaźnikami vintage – udziałem kredytów opóźnionych w obsłudze w liczbie udzielonych w kohorcie w porównywalnym okresie po udzieleniu, jest tym lepsza im kohorta jest młodsza, ale tylko mierzona w pierwszym roku po udzieleniu. Mierzona w latach następnym, zależność ta nie jest już wyraźna. Kredyty konsumpcyjne osiągają najwyższy poziom szkodowości w cztery – pięć lat po udzieleniu. W tych latach większość kredytów jest już spłacona. W roczniku 2016, w trzy lata po otwarciu rachunków w czerwcu pozostaje w spłacie 16,4% otwartych w tym roczniku rachunków, 74,6% kapitału jest już spłacona. Proces „psucia” odbywa się na mocno już przeredzonej próbie. Kredyty czynne w czwartym, piątym roku po udzieleniu udzielone były na wyższe

kwoty a kredyty wysoko kwotowe, pisaliśmy już o tym w poprzednim KREDYT TRENDY, mają wyraźnie większą szkodowość niż kredyty na niższe kwoty. Kredyty na wyższe kwoty mają coraz wyższe udziały w sprzedaży kredytów konsumpcyjnych.

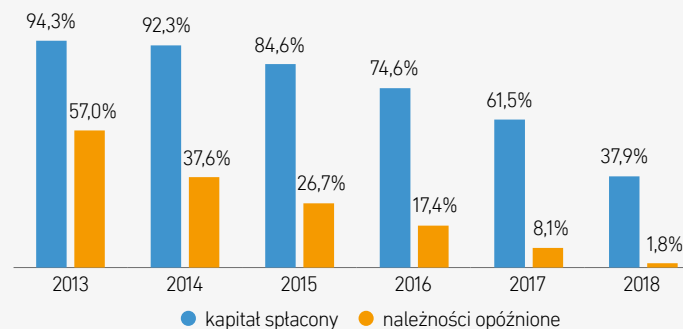
Udział rachunków opóźnionych >90 w liczbie rachunków otwartych w rocznikach 2014–2018

Udział kredytów na kwoty >50 tys. zł. w liczbie kredytów udzielonych w I półroczach lat 2013–2019

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
4,0%	3,4%	4,0%	4,3%	4,7%	5,0%	5,6%

Kapitał spłacony w % kapitału początkowego w rocznikach 2013–2018 oraz % należności opóźnionych >90 dni w należnościach pozostających w spłacie

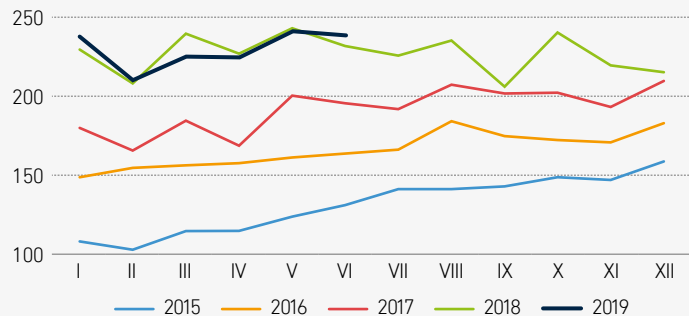

Pożyczki pozabankowe – sprzedaż

W I półroczu 2019 r. firmy pożyczkowe raportowały sprzedaż na poziomie zbliżonym do I półrocza 2018 r.

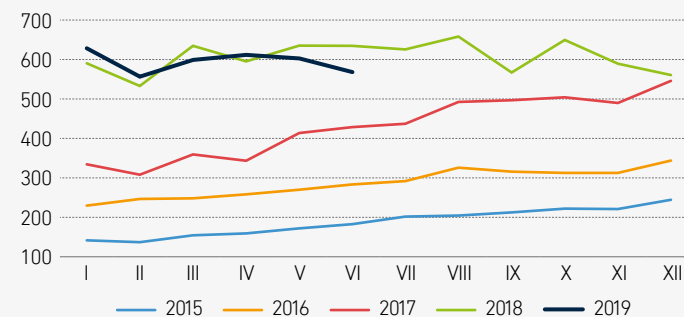
Firmy pożyczkowe w I półroczu 2019 r. raportowały do BIK o udzieleniu 1,4 mln pożyczek na łączną kwotę 3,7 mld zł. Są to wyniki zbliżone do I półrocza 2018 r., liczbowo oznaczają one spadek r/r o 0,1%, wartościowo wzrost o 1%. Liczba i kwota transakcji raportowana przez firmy pożyczkowe w latach 2015- 2017 gwałtownie rosta, o czym informowaliśmy w poprzednich edycjach KREDYT TRENDY. W ciągu tych lat wartość udzielanych pożyczek wzrosła pięciokrotnie. Zaznaczaliśmy przy tym, że prawdopodobnie znaczna część tych wzrostów wynikała z zacieśniania współpracy firm pożyczkowych z BIK, skutkiem czego część wzrostów wynikała z ujawniania transakcji nowych uczestników wymiany informacji. Skalę tego zjawiska próbujemy oszacować na stronie następniej.

Liczba pożyczek pozabankowych (w tys.) udzielona w kolejnych miesiącach lat 2015–2019

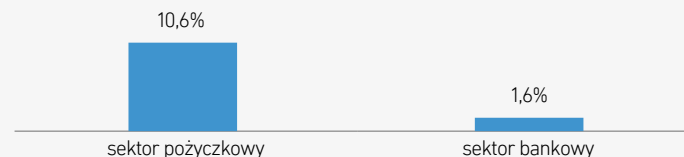

Obecnie wzrosty liczby raportowanych transakcji nie występują. Brak wzrostów sektora, oprócz stabilizacji poziomu współpracy firm z BIKiem, prawdopodobnie wiąże się też z nieprzychylnym dla firm pożyczkowych otoczeniem regulacyjnym.

Wartość umów (w mln zł) pożyczek pozabankowych udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2015–2019

Udział rachunków opóźnionych >90 dni w liczbie otwartych na kwoty do 15 tys. zł w roczniku 2017 po 12 miesiącach

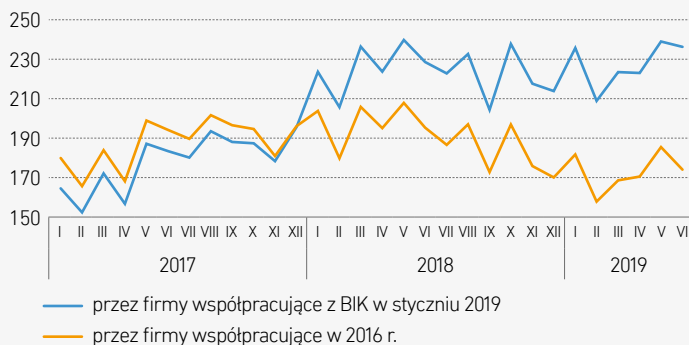
Wpływ zacieśniania współpracy firm pożyczkowych z BIKiem na raportowaną sprzedaż

W 2019 r. współpraca firm pożyczkowych z BIKiem była ustabilizowana

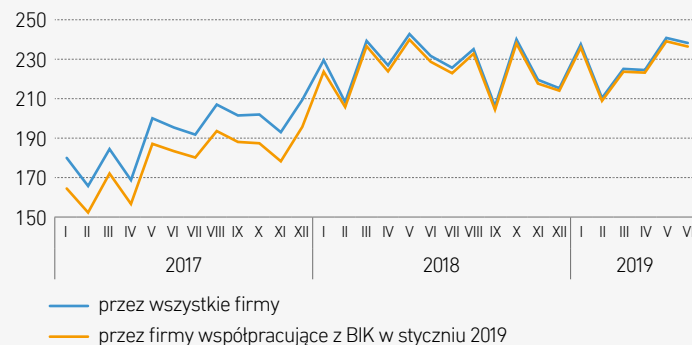
W I półroczu 2019 r. firmy pożyczkowe raportowały sprzedaż 1376 tys. transakcji (na poziomie zbliżonym do I półrocza 2018 r.), liczba ta oznacza dwuletni wzrost liczby transakcji w porównaniu z I półroczem 2017 r. o 25,8%. Wzrost ten był skutkiem nie tylko wyższej sprzedaży, ale także przystępowania do systemu wymiany informacji firm wcześniej nie współpracujących. Natomiast sprzedaż grupy firm współpracujących z BIKiem od 2016 r. była w I półroczu 2019 r. nawet

niższa (o 4,8%) niż dwa lata wcześniej. Grupa firm współpracujących z BIKiem od 2016 r. dała 75,3% wszystkich transakcji raportowanych przez BIK w I półroczu 2019 r. Tak więc wzrosty liczby transakcji w latach 2017-2018 były prawdopodobnie głównie rezultatem przystępowania do współpracy z BIKiem nowych firm. Natomiast przystępowanie do współpracy firm w 2019 r. nie miało wpływu na statystykę sprzedaży pożyczek w 2018 i w I półroczu 2019 r.

Sprzedaż pożyczek pozabankowych (tys. sztuk) raportowanych w latach 2017–2019

Sprzedaż pożyczek pozabankowych (tys. sztuk) raportowanych w latach 2017–2019

Główne obserwacje

- Sprzedaż kredytów mieszkaniowych w I półroczu 2019 r. utrzymała się na rekordowym poziomie, choć w porównaniu z I półroczem 2018 wzrosty były, zwłaszcza w ujęciu liczbowym, stosunkowo niewielkie. W wymiarze liczbowym wynik sprzedaży jest na poziomie niższym r/r o 1,3% w porównaniu z 2018 r., w wymiarze wartościowym odnotowaliśmy wzrost o 10,9%. Na słabszych, zwłaszcza w wymiarze liczbowym, wynikach zaważyła słaba sprzedaż w I kwartale. Prawdopodobnie był to skutek braku w 2019 r. programu MdM. II kwartał był zdecydowanie powyżej 2018 r., liczbowo o 7,4%, wartościowo o 17,6%.
- Wysoka, jeśli pominąć I kwartał, dynamika sprzedaży kredytów mieszkaniowych jest niespójna z pochodzącymi od deweloperów informacjami o spadku koniunktury sprzedaży mieszkań na rynku pierwotnym. Doniesień tych nie potwierdza jednak GUS.
- Szybko rośnie średnia kwota udzielanych kredytów mieszkaniowych, w I półroczu 2019 r. o 12%. Na pewno wpływ ma tu wzrost cen mieszkań, ale silne wzrosty średniej kwoty udzielanych kredytów miały też miejsce w okresie stabilizacji cen mieszkań. Część wzrostów średniej kwoty kredytu wynika prawdopodobnie z przekwalifikowania przez banki niskokwotowych kredytów remontowych, przedtem raportowanych jako mieszkaniowe, a obecnie jako ratalne. W I półroczu 2019 0,2% kredytów zostało udzielonych na kwoty do 50 tys. zł, w 2012 r. ich udział wyniósł 2,1%. Szybko spada też udział kredytów na kwoty do 200 tys. zł.
- Jakość kredytów mieszkaniowych utrzymuje się na dobrym poziomie. Kredyty walutowe, w tym frankowe wykazują niższą szkodowość w porównaniu ze złotowymi.

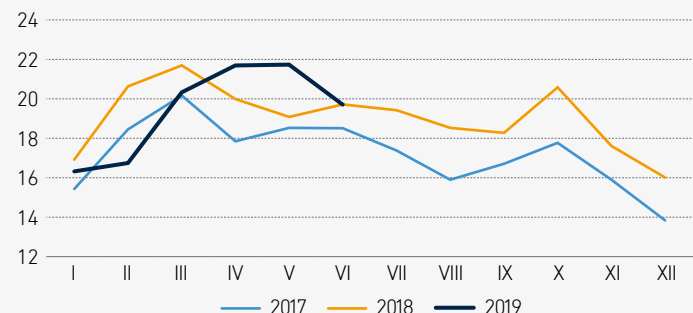
Liczba udzielonych kredytów mieszkaniowych

W I półroczu 2019 roku wygasła obserwowana w 2018 r. wysoka dynamika liczby udzielanych kredytów mieszkaniowych

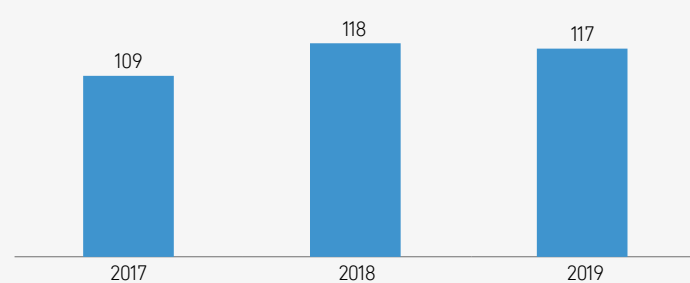
W kredytach mieszkaniowych słaba była w wymiarze liczbowym sprzedaż w I kwartale 2019 r., była ona niższa o 9,8%. Mogło to być spowodowane efektem bazy, w latach poprzednich sprzedaż kredytów w pierwszych miesiącach roku napędzana była przez program MdM. W kwietniu i maju 2019 r. rynek się ożywił, ale czerwiec znów był słabszy, na poziomie 2018 r. W lipcu, poza obszarem czasowym tej analizy, sprzedaż kredytów mieszkaniowych, także w wymiarze liczbowym, znacznie wzrosła: patrz Newsletter Kredytowy BIK. Osłabienie sprzedaży kredytów dotyczy tylko wymiaru liczbowego, wartość kredytów w porównaniu z 2018 r. była w I półroczu 2019 r. wyraźnie wyższa, o czym dalej.

W I półroczu 2019 r. banki udzieliły 117 tys. kredytów mieszkaniowych, tj. mniej o 1,3% niż w I półroczu 2018 r. Wzrosty liczby udzielanych kredytów wygasły, ale poziom sprzedaży jest ciągle rekordowy. Większą niż w latach 2018-2019 liczbę udzielonych kredytów mieszkaniowych mieliśmy ostatnio w I półroczu 2011 r. Prognozowanie akcji kredytowej na II półrocze nie jest łatwe. Informacje o koniunkturze w budownictwie mieszkaniowym są niejednoznaczne. Deweloperzy informują o osłabieniu rynku sprzedaży mieszkań na rynku pierwotnym, ale nie potwierdzają tego GUS, wg niego w I półroczu 2019 r. oddano do użytku o 22% więcej niż rok wcześniej mieszkań z przeznaczeniem na sprzedaż i wynajem.

Kredyty mieszkaniowe (w tys.) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kredyty mieszkaniowe (w tys.) udzielone w I półroczach lat 2017–2019

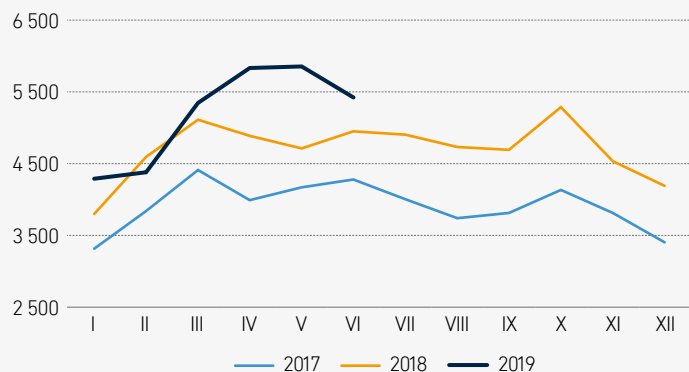
Wartość udzielonych kredytów

W wyrażeniu wartościowym sprzedaż kredytów mieszkaniowych nadal dynamicznie rośnie.

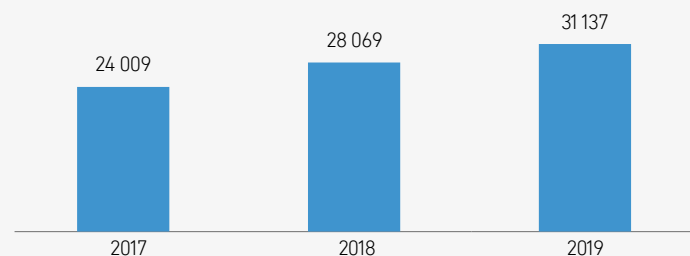
W I połowie 2019 r., poza lutym i marcem miesięczne wskaźniki dynamiki r/r były dwucyfrowe, w maju 24,2%. W I półroczu banki i SKOKi udzieliły kredytów mieszkaniowych na kwotę 31,1 mld zł, tylko w okresie szczytu hossy kwota udzielonych kredytów w I półroczach była nominalnie nieco wyższa, w 2007 r. 31,5 mld zł, w 2008 33,7 mld zł. Także ceny mieszkań wydają się zbliżać do poziomu z tamtych lat. Średnie kwoty kredytu są obecnie znacznie wyższe w porównaniu z latami szczytu hossy.

Dynamika wartości udzielonych kredytów (r/r) w warunkach stabilizacji liczby udzielonych kredytów wyniosła dla I półrocza 10,9%, rosną więc średnie kwoty kredytów, napędzane m.in. wzrostem rynkowych cen mieszkań oraz spadkiem sprzedaży kredytów nisko kwotowych.

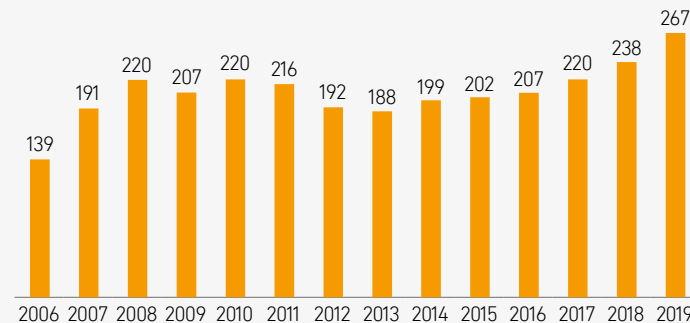
Kredyty mieszkaniowe (w mln zł) udzielone w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Kredyty mieszkaniowe (w mln zł) udzielone w I półroczach lat 2017–2019

Średnie kwoty kredytów mieszkaniowych (w tys. zł) udzielonych w I półroczach lat 2006–2019

Zmiany w strukturze wartościowej udzielanych kredytów

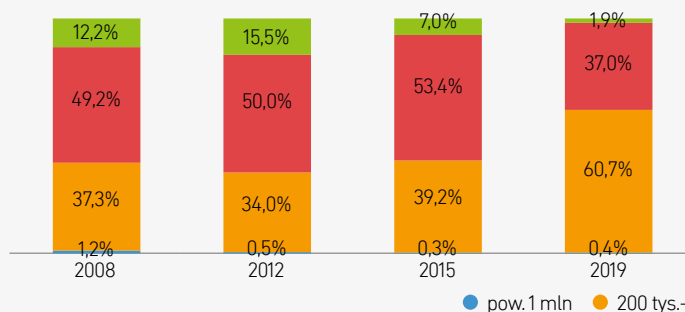
Rośnie udział kredytów w przedziale kwotowym 200 tys. – 1 mln zł kosztem udziałów kredytów udzielonych na niższe i na najwyższe kwoty.

Średnie kwoty udzielanych kredytów mieszkaniowych wyraźnie rosną o 12,3% r/r w I półroczu 2019 r., szybciej niż średnie płace. Wiąże się to ze zmianami struktury udzielanych kredytów, w I półroczu 2019 r kredyty na kwoty >200 tys. zł miały 61%-owy udział w liczbie udzielonych kredytów mieszkaniowych, w kwotach udział wynosił 80%. Jednocześnie szybko maleją udziały kredytów na niskie kwoty. W I półroczu 2019 r. 39% kredytów udzielanych jest na kwoty poniżej 200 tys. zł. Oznacza spadek udziału tego segmentu r/r o 8 pkt. proc.

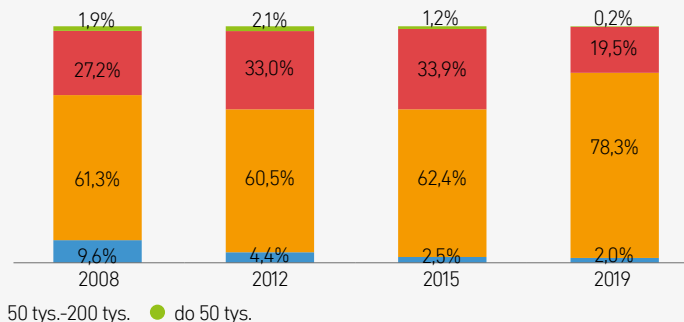
Odrębną kwestią, mogącą być źródłem nieporozumień interpretacyjnych, jest niemal zanikanie kredytów udzielanych na kwoty do 50 tys. zł. W I półroczu 2019 r. udzielono ich tylko 2,1 tys., o 43% mniej niż

rok wcześniej, ponad trzykrotnie mniej niż w 2015 r. Wydaje się, że znaczna część tych kredytów nisko kwotowych to kredyty finansujące remonty i adaptacje mieszkań, niekoniecznie zabezpieczone hipotecznie (montaż paneli fotowoltaicznych, przydomowych oczyszczalni ścieków itp.) Obecnie większość banków wycofuje się z klasyfikowania tych kredytów jako mieszkaniowe, stąd spadki w tym segmencie. Spadki te skutkują statystycznym wzrostem kwot średnich udzielanych kredytów mieszkaniowych. W latach 2015 – 2019 średni kredyt mieszkaniowy wzrósł o 32%, średni kredyt liczony dla segmentów powyżej 50 tys. zł o 6 pkt. proc. mniej.

Struktura liczbowa kredytów mieszkaniowych udzielonych w I półroczach wybranych lat

Struktura wartościowa kredytów mieszkaniowych w przedziałach w I półroczach wybranych lat

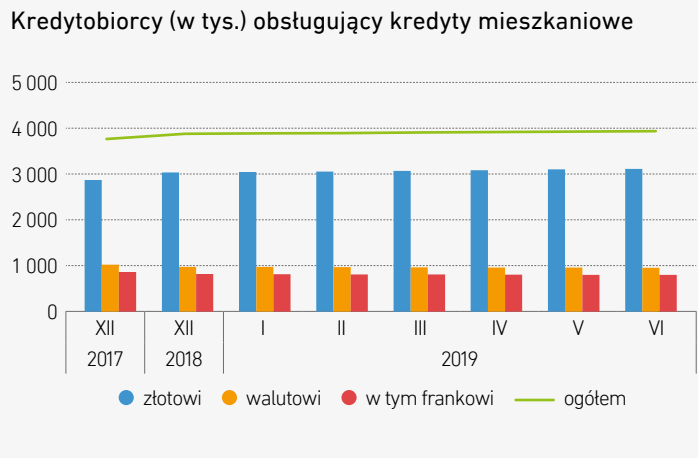

Liczba kredytobiorców, zadłużenie

Rośnie liczba osób zadłużonych w kredytach mieszkaniowych. Kwota ich zobowiązań także wzrasta.

W czerwcu 2019 r. 3 932 tys. osób obsługiwało kredyty mieszkaniowe. W porównaniu z czerwcem 2018 r. jest to o wzrost o 106,2 tys. osób, w porównaniu z grudniem 2018 r. o 55,9 tys. Osób z kredytami złotowymi przybyło od czerwca 2018 r. 150,6 tys. od grudnia 77,4 tys. Walutowców ubyło odpowiednio 42,8 i 20,8 tys. osób. Zmiany liczby czynnych kredytobiorców, zarówno złotowych jak walutowych są stabilne. Wielu kredytobiorców przedpłaca kredyty, często kredyty mają charakter pomostowy, służą finansowaniu zakupu nieruchomości do czasu sprzedaży poprzedniej.

W czerwcu 2019 r. zadłużenie gospodarstw domowych w kredytach mieszkaniowych wynosiło 443 mld zł (37,8 mld. wyniosło zadłużenie osób obsługujących jednocześnie kredyt walutowy i złotowy). Zadłużenie było wyższe w porównaniu z czerwcem 2018 r. o 21,9 mld zł. Zadłużenie kredytobiorców złotowych było o 31,3 mld zł wyższe niż przed rokiem, walutowców o 8,5 mld zł niższe. Na zadłużenie walutowców, inaczej niż w 2018 r., niewielki wpływ miały w ostatnich 12 miesiącach różnice kursowe. Frank podrożał tylko o 6 gr (1,64%). W porównaniu z grudniem 2018 r. zadłużenie w kredytach mieszkaniowych kredytobiorców złotowych było wyższe o 15,6 mld zł, walutowców niższe o 4,6 mld zł.

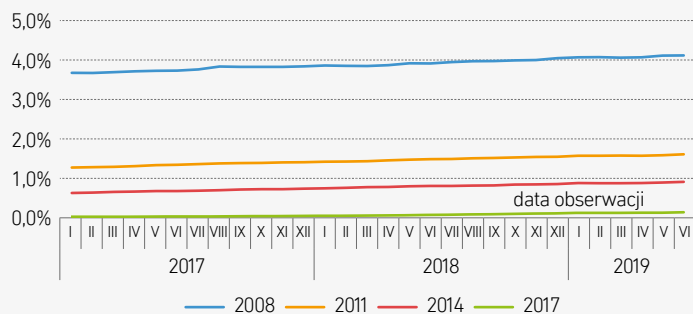
Jakość udzielonych kredytów

Proces wzrostu udziału kredytów opóźnionych w obsłudze wraz z wiekiem kredytu jest nadal powolny

Mierzona udziałem kredytów opóźnionych w liczbie kredytów udzielonych w roczniku/kohorcie szkodowość kredytów rośnie liniowo wraz z upływem czasu choć w różnym tempie.

Najwyższa szkodowość, mierzona w czerwcu 2019 r. udziałem kredytów opóźnionych w obsłudze w liczbie kredytów udzielonych, występuje w kryzysowym roczniku 2008 r. (4,14%). Pokryzysowe roczniki mają znacznie niższą szkodowość i choć z czasem się psują, z pewnością nie osiągną poziomu roczników z drugiej połowy poprzedniej dekady.

Udział rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie otwartych w wybranych latach

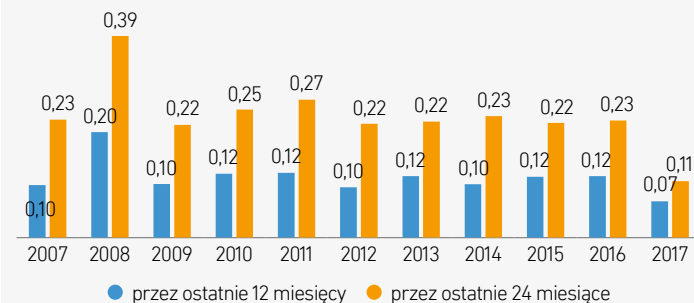

Przyrosty w ostatnich 12 i 24 miesiącach udziałów kredytów opóźnionych w rocznikach 2007-2017 pokazuje wykres poniżej. Rocznik 2008 ma nie tylko najwyższą szkodowość, ale też psuje się najszybciej, pozostałe (do rocznika 2015) roczniki psują się w podobnym tempie, ok. 0,1 pkt proc. rocznie

Stosujemy tu do oceny szkodowości rocznika relację liczby rachunków opóźnionych do liczby kredytów udzielonych.

W starszych rocznikach wiele kredytów jest już sponaonych, np. w roczniku 2007 blisko połowa. Zatem relacja, zwłaszcza w starszych rocznikach, kredytów opóźnionych do rachunków czynnych (NPL) jest inna.

Wzrosty (w pkt proc.) udziałów rachunków opóźnionych w liczbie otwartych w rocznikach 2007-2017

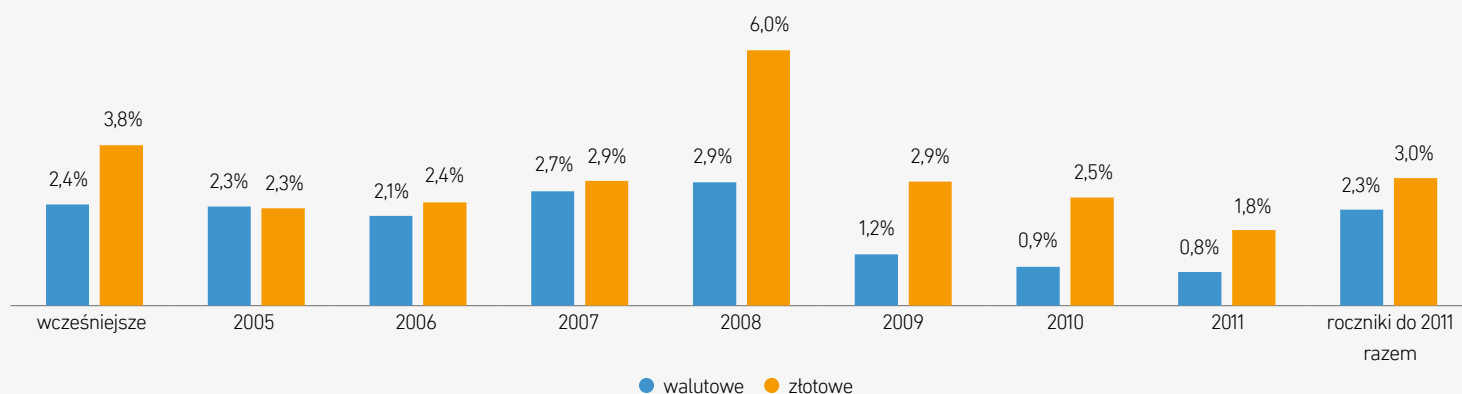

Jakość udzielonych kredytów – porównanie kredytów złotych z walutowymi

Porównanie jakości kredytów walutowych i złotych wygląda różnie w zależności od przyjętej miary, choć większość miar wskazuje na lepszą jakość portfeli/kredytów walutowych w porównaniu ze złotowymi. Na wykresie poniżej pokazujemy udziały liczby kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni (wg. stanu bazy BIK w czerwcu 2019 r.) w liczbie kredytów udzielonych w danym roczniku. W liczniku i mianowniku tego wskaźnika są także kredyty, które zostały już zamknięte w statusie regularnym bądź opóźnionym w obsłudze. Liczby kredytów udzielonych i opóźnionych w obsłudze w portfolio walutowym są powiększane o rachunki przewalutowane na złotowe w trybie windykacji/restrukturyzacji kredytu (w portfolio złotowym pomniejszane).

Przy zastosowaniu tej miary kredyty walutowe wykazują niemal we wszystkich rocznikach niższą szkodowość niż złotowe. Dotyczy to prawie wszystkich roczników, tylko w roczniku 2005 (przeważały w nim kredyty walutowe) udziały kredytów opóźnionych, po korekcie o przewalutowania, są w portfolio złotowym i walutowym podobne. Szybko rośnie szkodowość złotowego rocznika 2008., najwięcej w nim jest też przewalutowań. W roczniku 2008 r., zwłaszcza w I półroczu przeważały kredyty walutowe, a mimo to kredyty złotowe tego rocznika psują się szybciej niż walutowe.

Udziały rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie kredytów mieszkaniowych udzielonych w rocznikach do 2011 r. Stan bazy BIK na koniec czerwca 2019 r. po korekcie o przewalutowania

Jakość portfeli frankowych

Poprawia się jakość portfeli zarówno złotych, jak i walutowych, oceniana odsetkiem kredytów wchodzących w status pierwszych opóźnień (>30 dni).

Maleje liczba rachunków przechodzących miesięcznie ze statusu obsługi regularnej do statusu >30 dni opóźnienia, zarówno w portfelu złotowym jak i frankowym. Spadki w portfelu frankowym w latach 2017-2019 są nawet (linia trendu) szybsze, ale wynika to też ze spadku liczby czynnych rachunków frankowych.

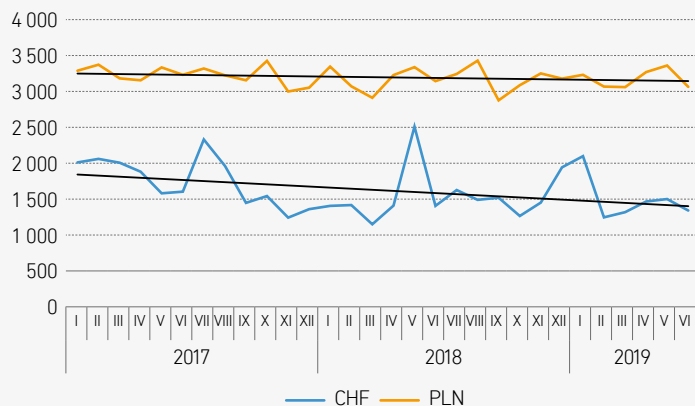
Odnosząc liczbę wyjść ze statusu regularnej obsługi/ wejść do statusu >30 dni opóźnienia do liczby czynnych rachunków, to w portfelu złotowym w roku 2019 odnotowaliśmy średnio w miesiącu 0,17% przejść, w portfelu frankowym 0,33%.

Miesięczne w I półroczu 2019 r. w portfelu złotowym wchodziło do statusu >90 dni opóźnienia średnio 803 kredyty, o 5% mniej w porównaniu z 2017 r.

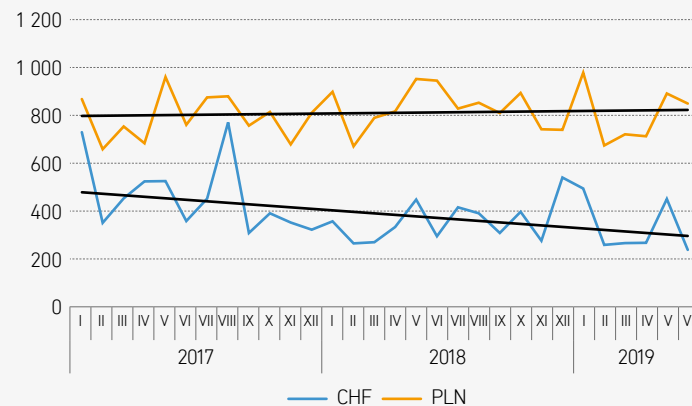
W portfelu frankowym w I półroczu 2019 r. wchodziło do statusu >90 średnio w miesiącu 324 rachunki, tyle samo co rok wcześniej, ale aż o 32% mniej w porównaniu z I półroczem 2017 r.

W relacji do liczby czynnych rachunków w portfelu złotowym wejścia te stanowią 0,044% (spadek r/r o 0,005 pkt proc.), w portfelu walutowym 0,071% (wzrost o 0,004 pkt proc.).

Liczba wejść do statusu >30 dni opóźnienia w portfelu złotowym i frankowym. Dane miesięczne z lat 2017–2019

Liczba wejść do statusu >90 dni opóźnienia w portfelu złotowym i frankowym. Dane miesięczne z lat 2017–2019

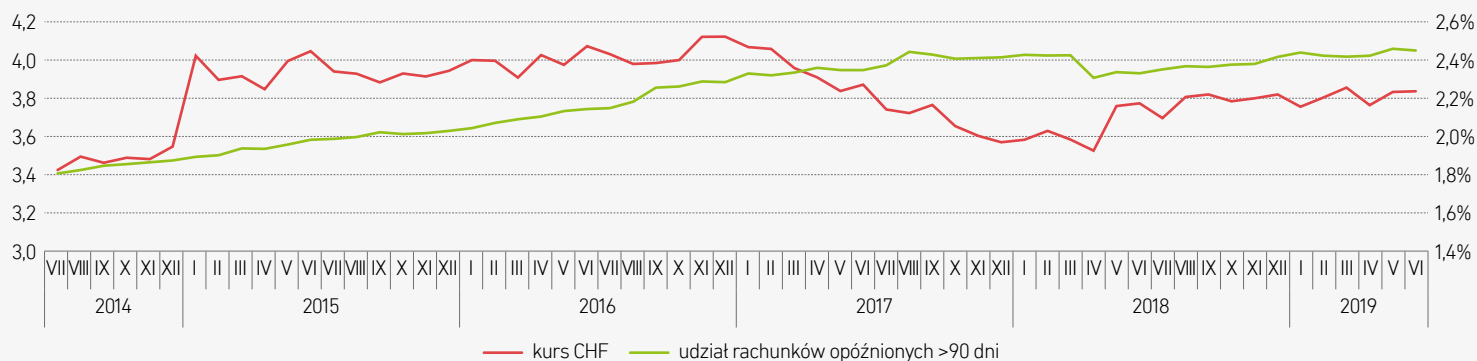
Jakość kredytów frankowych a kurs franka

Kurs franka szwajcarskiego ma pewien, ale niewielki, wpływ na spłacalność kredytów w tej walucie.

Uwolnienie, a wskutek tego wzmocnienie franka szwajcarskiego na początku 2014 r. nie wpłynęło istotnie na jakość portfela frankowego. Udział rachunków opóźnionych w portfelu frankowym rósł liniowo do sierpnia 2017 r., po czym nastąpiła stabilizacja tego udziału na poziomie ok. 2,5%. Stabilizacja udziału kredytów opóźnionych mogła być skutkiem rozpoczęcia z początkiem 2017 r. trendu słabnięcia franka wobec złotego trwającego do kwietnia 2018 r. Poczynając od kwietnia 2018 r. złoty ponownie słabnie, ale szkodowość pozostaje na poziomie 2,5% kredytów otwartych we franku. W drugiej połowie 2019 r. możemy oczekiwać wzrostu szkodowości w portfelu zwłaszcza, że słabnięcie złotego latem przyspieszyło. Nadal jednak wrażliwość jakości portfela frankowego na kurs jest umiarkowana.

Udziały rachunków opóźnionych prezentowane na wykresie zostały skorygowane (powiększone) o kredyty opóźnione w obsłudze przewalutowane z franka na złote. W BIK mamy informacje o 11,6 tys. rachunków frankowych będących w czerwcu 2019 r. opóźnionymi w obsłudze >90 dni, bądź zamkniętymi wcześniej w tym statusie (tyle samo było w grudniu 2018 r.). Do liczby tej dodajemy 5,9 tys. kredytów, obecnie złotych, przewalutowanych, będąc opóźnionymi w obsłudze, z franka na złote (razem 17,5 tys.). Większość kredytów frankowych opóźnionych w obsłudze pochodzi z roczników 2006-2008.

Kredyty frankowe. Udział rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie rachunków otwartych (wszystkie roczniki)

Główne obserwacje

- W I półroczu 2019 r. mieliśmy ożywienie w wydawnictwie kart kredytowych, wzrosła też liczba użytkowników kart.
- Wzrosty te wynikają w znacznej części z wykorzystywania kart kredytowych przez niektórych wydawców do finansowania sprzedaży ratalnej towarów i usług (kredytów ratalnych).
- Wyraźnie rosną należności banków z tytułu kart kredytowych.
- Stale rosną średnie limity na otwieranych rachunkach kart kredytowych, stąd dynamika rynku kartowego w wymiarze wartościowym, tak jak poprzednio, wyraźnie wyprzedza dynamikę rynku w wymiarze liczbowym.
- Rosną średnie limity na czynnych kartach kredytowych.

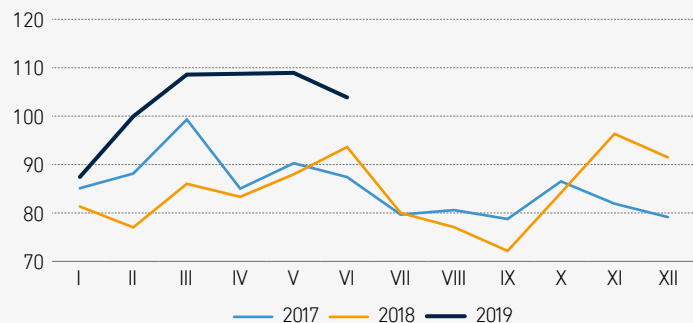
Liczba wydanych kart kredytowych

Liczba otwieranych rachunków kart kredytowych w I półroczu 2019 r. znacznie przewyższała wyniki I półrocza 2018 r.

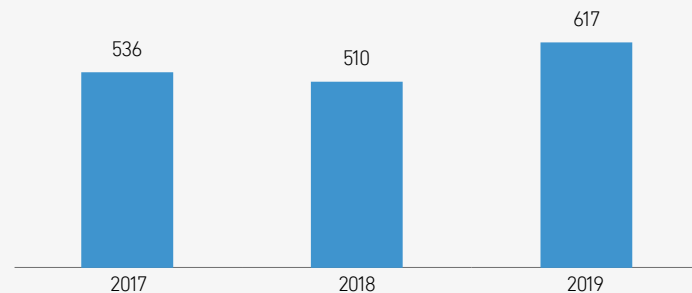
W 2017 r. i do listopada 2018 r. liczba otwieranych rachunków kart kredytowych oscylowała wokół 85 tys. miesięcznie. Wcześniej, w latach 2015-2016 była wyższa, zbliżała się do poziomu 100 tys. Poczynając od listopada 2018 r. znów wydawnictwo kart kredytowych zbliżyło się do 100 tys., a w II kwartale 2019 r. średnio otwierano ponad 107 tys. kart kredytowych w miesiącu. Roczne wskaźniki dynamiki sprzedaży od lutego sięgały 30%. Są to jednak wzrosty wynikające z metodologii raportowania przez banki transakcji. Niektóre banki zaangażowane w kredyty ratalne prowadzą je w rachunkach kartowych.

W I półroczu 2019 otwarto 617 tys. rachunków kart kredytowych o 21,1% więcej niż rok wcześniej, daje to średnią miesięczną 102,9 tys. otwartych rachunków. Jest to poziom wyższy niż w I półroczach 2015 r. (średnio 96,7 tys. miesięcznie) i 2016 r. (90,4 tys.). Silne od listopada 2018 r. wzrosty liczby otwieranych rachunków wynikają głównie z prowadzenia przez niektóre banki kredytów finansujących sprzedaż ratalną towarów i usług w rachunkach kart kredytowych. Kwestię tą analizujemy na następnych stronach.

Rachunki kart kredytowych (w tys.) otwarte w kolejnych miesiącach lat 2017–2019

Wydawnictwo kart kredytowych w latach 2017–2019 (tys. rachunków)

Wartość limitów na otwieranych rachunkach

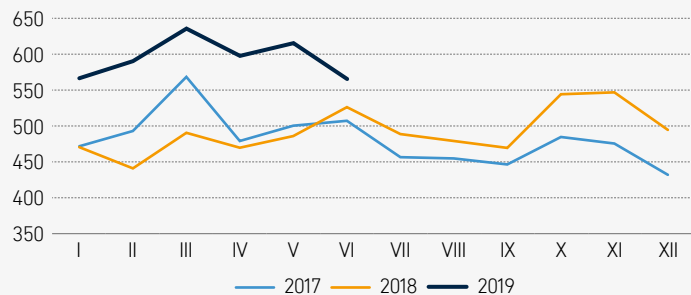
Wartość przyznanych limitów na otwieranych rachunkach kart kredytowych w 2018 r. lekko wzrosła

W poprzednich edycjach KREDYT TRENDY opisywaliśmy spadki liczby otwieranych rachunków, którym towarzyszyły wzrosty kwot limitów na rachunkach. Obecnie, w I półroczu 2019 r. dynamiki liczby otwieranych rachunków kart kredytowych i przyznanych do nich limitów są zbliżone. W ujęciu liczbowym dynamika w I półroczu 2019 r. wynosi 21,1%, w kwotowym 23,8%. Wyraźnie wyższa była dynamika w wyrażeniu kwotowym w porównaniu z ujęciem liczbowym w styczniu i lutym. W I półroczu 2019 r. na otwieranych rachunkach kart kredytowych przyznano limity w wysokości 3568 mln zł. o 23,8% wyższe niż przed

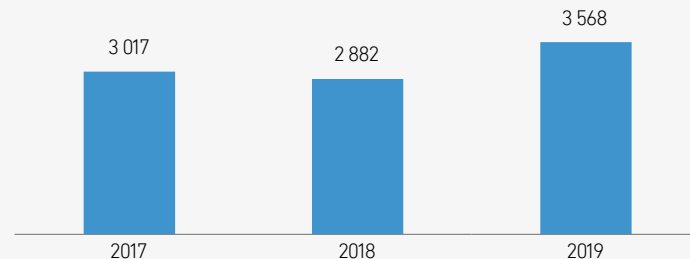
rokiem. W drugim półroczu 2018 r. kwota przyznanych limitów była wyższa r/r o 9,8%, w całym 2018 r. zaledwie o 1,8%.

To gwałtowne przyśpieszenie wydawnictwa kart wiążemy z prowadzeniem kredytów ratalnych w rachunkach kart. Średni limit na otwieranych rachunkach kartowym wynosił w I półroczu 5,8 tys. zł, w kredytach ratalnych średni kredyt to tylko 4,2 tys. zł, ale banki używają kart przy kredytach finansujących zakupy ratalne prawdopodobnie tylko przy niższych kwotach.

Kwoty (w mln zł) limitów na otwieranych w latach 2017–2019 rachunkach kartowych. Dane miesięczne

Kwoty limitów (w mln zł) na otwieranych w I półroczach lat 2017–2019 rachunkach kart kredytowych

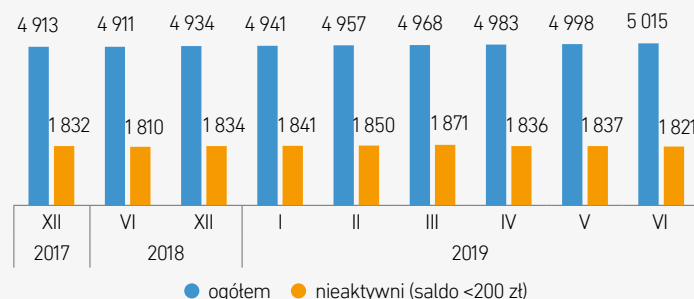

Liczba posiadaczy kart kredytowych, w tym aktywnych

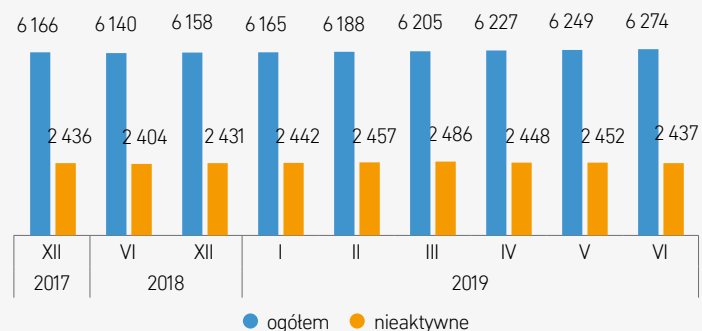
Liczba posiadaczy kart kredytowych 2018 r. zaczęła rosnąć, zwłaszcza w grupie posiadaczy aktywnych

W poprzednim KREDYT TRENDY (grudzień 2018 r.) pisaliśmy o stabilizacji liczby posiadaczy kart kredytowych. W całym 2018 r. przybyło tylko 33 tys. posiadaczy kart, cały ten przyrost miał miejsce w II półroczu. W I półroczu 2019 r. przybyło 81 tys. użytkowników (1,6% od grudnia), wśród nich tylko 10 tys. użytkowników określanych tu jako nieaktywni (mają na rachunkach saldo poniżej 200 zł). Czynnych rachunków kartowych przybyło w trakcie I półrocza 2019 r. 115,7 tys. (1,9%). W II półroczu 2018 r. przybyło tylko 18,4 tys. rachunków, w pierwszym półroczu 2018 r. odnotowaliśmy spadek czynnych kart kredytowych o 18,4 tys. Prawie cały przyrost liczby czynnych kart to karty aktywne, kart nieaktywnych przybyło w I półroczu tylko 6 tys. Pojawienie się przyrostu liczby użytkowników i liczby czynnych kart łączymy z wykorzystywaniem kart kredytowych przez niektóre banki do kredytowania sprzedaży ratalnej towarów i usług. Takie karty (niektórzy określają je mianem ratkart), występowały w sektorze bankowym kilka lat temu, lecz później zaniechano tej praktyki. Obecnie „ratkarty” powróciły. Za hipotezą tą przemawia także fakt, że prawie cały przyrost nastąpił w grupie kart aktywnych – „ratkarty” z definicji są aktywne.

Posiadacze (w tys.) kart kredytowych w wybranych miesiącach lat 2017–2019, w tym osoby bez kart aktywnych

Liczba czynnych rachunków kart kredytowych, w tym rachunków nieaktywnych

Limity kredytowe na kartach kredytowych i ich wykorzystanie

W wydawnictwie kart kredytowych przeważają niskie limity, ale w grupie kart z niskimi limitami wykorzystanie limitów jest najwyższe

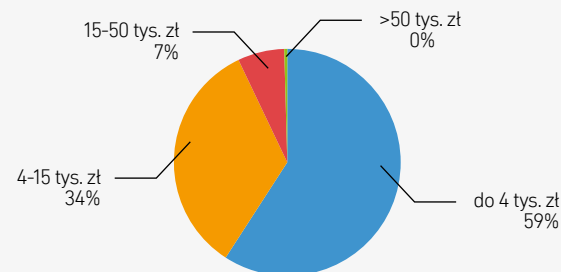
Na blisko 60% wydanych kart limity kredytowe nie przekraczają 4 tys. zł, kwoty niewiele przekraczającej średnią płacę netto. Kart z wysokimi limitami powyżej 15 tys. zł wydano w latach 2017-2018 tylko 7%. Tak niskie limity świadczą, że użytkownicy kart wyraźnie preferują funkcję transakcyjną karty nad funkcję kredytową.

Karty z niskimi limitami charakteryzują się najwyższym wykorzystaniem przyznanego limitu (relacji zadłużenia na rachunku kartowym do wysokości limitu). W przypadku kart z limitami do 4 tys. zł limit wykorzystywany jest średnio w 60%. Zwraca uwagę obserwacja, że po 12 miesiącach użytkowania karty wykorzystanie limitu spada w tej grupie o 10 pkt. proc. Jest to efekt pojawienia się kart finansujących sprzedaż ratalną. Dwunastomiesięczny okres funkcjonowania, co widać na poniższej tabeli dotyczy kart wydawanych w I półroczu 2018 r. i wcześniej. Wówczas „ratkart” jeszcze nie było. Karty otwierane przy sprzedaży ratalnej z natury rzeczy startują z wysokim wykorzystaniem limitu, stąd rosnące wykorzystanie limitów na kartach młodszych.

Im wyższy limit, tym niższe jego wykorzystanie, zasada ta nie dotyczy jednak kart z najwyższymi limitami, powyżej 50 tys. zł, ale jest ich

niewiele. Użytkownicy kart już w trzecim miesiącu po otwarciu rachunku stabilizują sposób użytkowania karty, w następnych miesiącach wykorzystanie limitu nie rośnie.

Struktura otwartych w latach 2017–2018 kart kredytowych wg wysokości przyznanego im limitu

Wykorzystanie limitów na kartach kredytowych otwartych w latach 2017-2018 w zależności od wysokości przyznanego limitu w zależności od upływu czasu od otwarcia rachunku

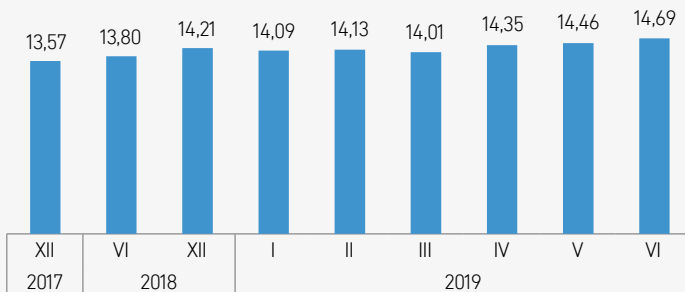
	do 4 tys. zł	4-15 tys. zł	15-50 tys. zł	>50 tys. zł
po 3 miesiącach	58%	42%	25%	36%
po 6 miesiącach	61%	46%	30%	39%
po roku	51%	42%	32%	41%

Limity i należności na rachunkach kart kredytowych

Należności banków i limity na rachunkach rosną.

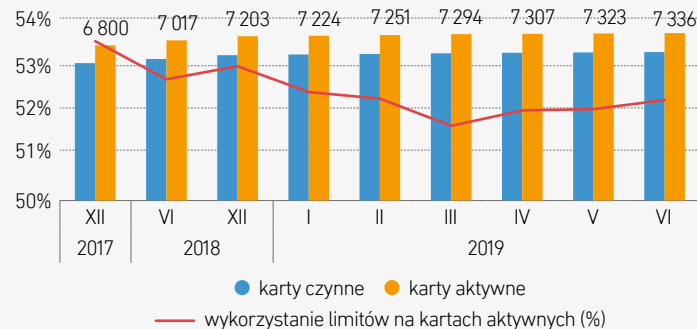
Należności sektora bankowego z tytułu prowadzonych rachunków kart kredytowych rosną, ale w tym wymiarze wzrosty obserwowaliśmy także wcześniej. W czerwcu 2019 r. w porównaniu r/r należności kartowe banków były wyższe o 6,5%, na koniec grudnia 2018 r. w porównaniu rocznym były wyższe o 4,8%, trakcie 2017 r. o 3,7% czyli wzrost należności wyraźnie przyspieszył. Wzrost ten w mniejszym stopniu wynika z kredytów ratalnych w kartach raczej wiąże się on z kontynuacją przez większość banków strategii koncentracji wydawnictwa kart na segmencie znanych bankowi klientów.

Należności osób prywatnych w kartach kredytowych w mld zł

Rosną limity na kartach kredytowych. Dotyczy to zarówno średniego limitu na kartach czynnych, jak i średniego limitu przyznanego na otwieranych rachunkach. Najwyższe limity obserwujemy na kartach aktywnych, na których średni limit w czerwcu 2019 r. wyniósł 7336 zł, był wyższy niż przed rokiem o 4,5%, podobny wzrost limitu obserwowaliśmy na wszystkich rachunkach czynnych (4,9%). Nieco spadło wykorzystanie limitu na kartach aktywnych, o 0,5 pkt. proc.

Średni limit na czynnych kartach kredytowych w latach 2017–2019; wykorzystanie limitów

Główne obserwacje

- Obserwujemy spadek sprzedaży kredytów mikroprzedsiębiorcom w I półroczu 2019 r. w ujęciu wartościowym o 5,7%, a liczbowym 8% w porównaniu do I półrocza 2018 r. W przypadku kredytów udzielanych rolnikom również wartość udzielonego finansowania w I połowie 2019 r. spadła o 6,3% w ujęciu wartościowym i 6,2% w ujęciu ilościowym w porównaniu do pierwszego półrocza 2018 r.
- Nadal występuje wysoka koncentracja portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw w ujęciu branżowym. Dominują dwa sektory usługi i handel, co w dużej mierze związane jest ze strukturą branżową polskich mikroprzedsiębiorstw. Jednak największy udział w portfelu kredytowym mikroprzedsiębiorców i rolników w ujęciu wartościowym mają rolnictwo i usługi.
- Jakość portfela kredytowego mierzona wskaźnikiem NPL w I połowie 2019 r. pogorszyła się zarówno na poziomie rachunków kredytowych jak i wartości, i to zarówno w przypadku mikroprzedsiębiorców jak i rolników. Wynosi na koniec czerwca 2019 r. w ujęciu liczbowym 11,3% dla mikroprzedsiębiorców i 2,6% w przypadku rolników. Dla ujęcia wartościowego wynosi on odpowiednio 13,8% oraz 4,6%.
- Dużo wyższą jakością charakteryzuje się portfel kredytów udzielanych rolnikom niż mikroprzedsiębiorcom.
- Ryzyko kredytowania mikroprzedsiębiorców determinowane jest zarówno liczbą obsługiwanych kredytów jak i liczbą kredytujących banków. Im więcej spłacanych jest równocześnie kredytów, czy też im więcej banków udzieliło finansowania, tym poziom ryzyka kredytowego jest wyższy.

Omawiane w tym rozdziale Raportu grupy mikroprzedsiębiorców i rolników identyfikujemy według następujących definicji:

Mikroprzedsiębiorcy to przedsiębiorcy zarejestrowani w CEiDG, bez rolników prowadzących gospodarstwa rolne, którzy są zarejestrowani w CEiDG.

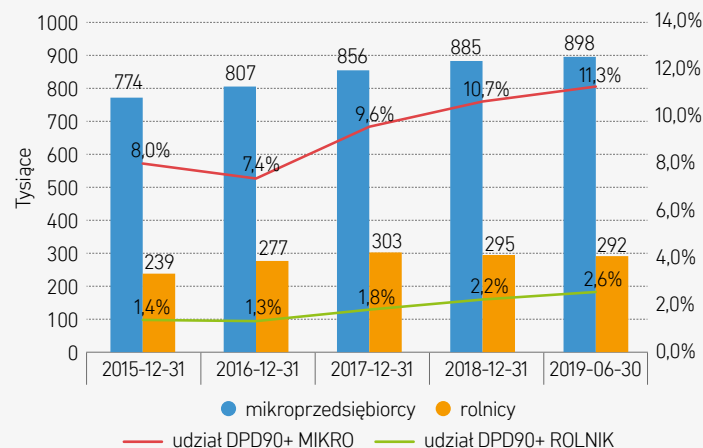
Rolnicy to osoby prywatne prowadzące gospodarstwa rolne niezarejestrowane w CEiDG oraz rolnicy prowadzący gospodarstwa rolne zarejestrowani w CEiDG i w rejestrze spółek cywilnych.

Liczba oraz jakość, portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników.

W pierwszym półroczu 2019 r. nadal obserwujemy jedynie niewielki wzrost liczby rachunków kredytowych w portfolio kredytów mikroprzedsiębiorstw i spadek liczby kredytów rolników, przy pogorszeniu jakości portfela zarówno mikroprzedsiębiorców (o 0,6 p.p.) jak i rolników o 0,4 p.p.

Na koniec czerwca 2019 r. liczba czynnych rachunków kredytowych mikroprzedsiębiorców wynosiła 897,52 tys. szt. i wzrosła w ciągu pierwszego półrocza o 12,42 tys. szt. (1,4%). W tym samym okresie jakość portfela mierzona udziałem rachunków opóźnionych w obsłudze > 90 dni w liczbie rachunków czynnych (NPL) pogorszyła się w porównaniu do grudnia 2018 r o 0,6 p.p. i wynosiła (11,3%). Liczba czynnych rachunków kredytowych w portfolio kredytów rolników na koniec czerwca 2019 r. wynosiła 291,79 tys. szt., o 3,34 tys., mniej niż na koniec grudnia 2018 r. (spadek o 1,1%). Pomimo nieznacznego pogorszenia się jakości portfela w pierwszym półroczu 2019 r. o 0,4 p.p., jakość portfela rachunków kredytowych (NPL ilościowy) rolników jest wysoka i wynosi 2,6%. W porównaniu z jakością kredytów mikroprzedsiębiorców, portfel kredytów dla rolników charakteryzuje się kilkukrotnie niższą szkodowością.

Stan i jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników – ujęcie liczbowe (w tys. szt./%)

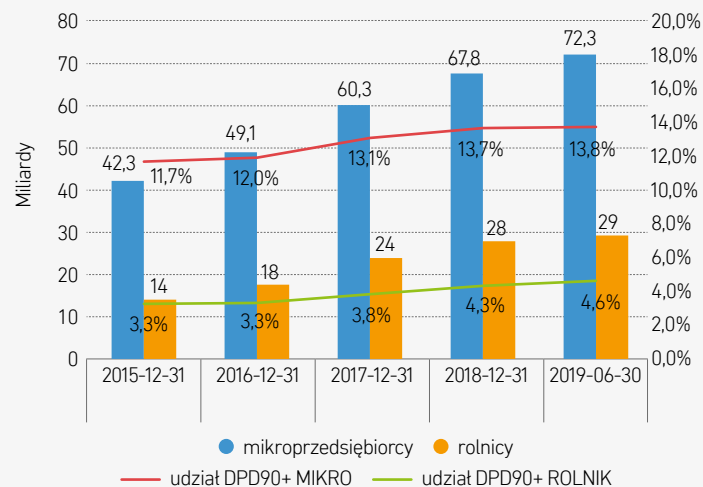
Wartość oraz jakość, portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników.

Obserwujemy systematyczny wzrost wartości portfela kredytów mikroprzedsiębiorstw i rolników, jednak przy niewielkim wzroście poziomu ryzyka.

Na koniec czerwca 2019 r. wartość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorców wynosiła 72,3 mld zł i wzrosła w porównaniu do grudnia 2018 r. o kwotę 4,47 mld zł (6,6%). W tym samym okresie jakość portfela mierzona udziałem wartościowym rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w wartości rachunków czynnych (NPL) pogorszyła się o 0,1 p.p. w stosunku do grudnia 2018 r. i wynosi (13,8%).

Wartość portfela kredytów rolników na koniec czerwca 2019 r. wynosiła 29,35 mld zł, o 1,39 mld zł więcej niż na koniec grudnia 2018 r. (wzrost o 5%). Pomimo pogorszenia się jakości portfela w okresie pierwszego półrocza 2019 r. o 0,3 p.p., jakość portfela rachunków kredytowych (NPL wartościowy) rolników jest wysoka i wynosi 4,6%. W porównaniu z jakością kredytów mikroprzedsiębiorców, portfel kredytów dla rolników charakteryzuje się kilkukrotnie niższą szkodowością.

Stan i jakość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników – ujęcie wartościowe (w mld zł/%)

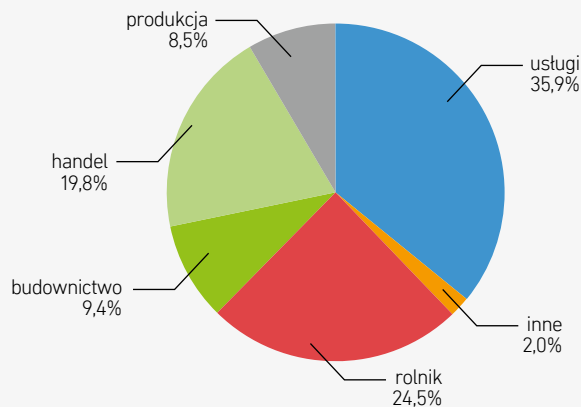
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników.

Nadal występuje wysoka koncentracja branżowa portfela kredytowego w ujęciu liczby obsługiwanych kredytów. Dominują trzy rodzaje działalności: usługi, rolnictwo, handel.

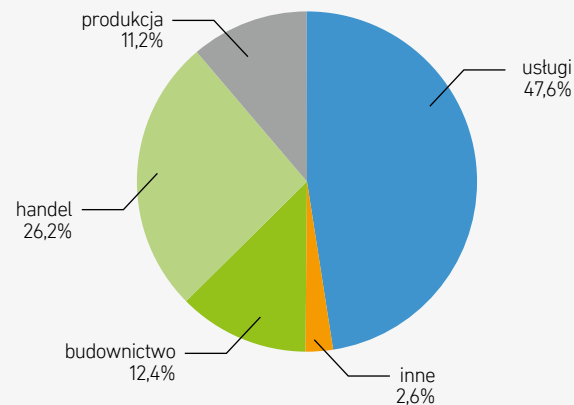
Na koniec czerwca 2019 r. 35,9% łącznej liczby czynnych rachunków kredytowych mikroprzedsiębiorców i rolników posiadały firmy usługowe. 24,5% czynnych kredytów obsługiwali rolnicy, a 19,8% firmy z sektora handlu detalicznego i hurtowego. Struktura ta jest stabilna w czasie. Odzwierciedla więc branżowy popyt na kredyt w segmencie MŚP i rolników. Struktura kredytowa jest w dużej mierze odzwierciedleniem struktury branżowej polskiej gospodarki.

W strukturze sektorowej portfela mikroprzedsiębiorców (bez rolników), prawie połowa 47,6% czynnych kredytów należy do mikroprzedsiębiorców wykonujących działalność usługową. 26,2% wszystkich czynnych kredytów należy do mikroprzedsiębiorców z sektora handlu detalicznego i hurtowego. 12,4% czynnych kredytów to kredyty firm budowlanych.

Sektorowa struktura portfela mikroprzedsiębiorców i rolników (ujęcie liczbowe)

Sektorowa struktura portfela mikroprzedsiębiorców (ujęcie liczbowe)

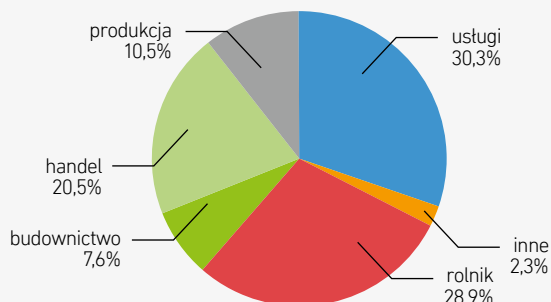
Struktura branżowa portfela kredytowego mikroprzedsiębiorstw i rolników.

Występuje również wysoka koncentracja branżowa portfela kredytowego w ujęciu wartościowym. Dominują także trzy rodzaje działalności: usługi, rolnictwo oraz handel, na które przypada prawie 80% wartości portfela rolników i mikroprzedsiębiorców.

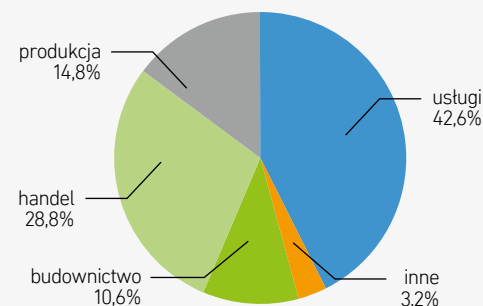
Na koniec czerwca 2019 r. 30,3% portfela kredytowego w ujęciu wartościowym stanowiły kredyty firm usługowych. Rolnicy to 28,9% wartości portfela, a 20,5% wartości zadłużenia kredytowego przypada na firmy z sektora handlu detalicznego i hurtowego.

W strukturze sektorowej portfela mikroprzedsiębiorców (bez rolników), w ujęciu wartościowym 42,6% wartości zadłużenia przypada na mikroprzedsiębiorców wykonujących działalność usługową. Prawie 30% zadłużenia to finansowanie mikroprzedsiębiorców z sektora handlu detalicznego i hurtowego. Wartość portfela kredytowego mikroprzedsiębiorców zajmujących się produkcją wynosi 14,8%

Struktura sektorowa portfela mikroprzedsiębiorców i rolników (ujęcie wartościowe)

Struktura sektorowa portfela mikroprzedsiębiorców (ujęcie wartościowe)

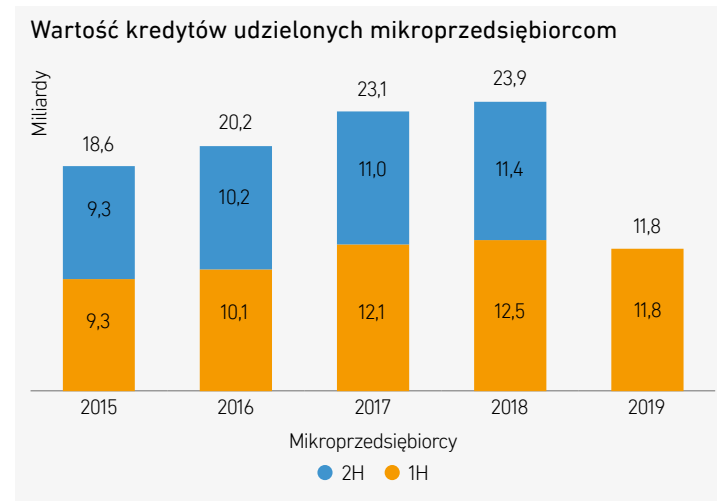
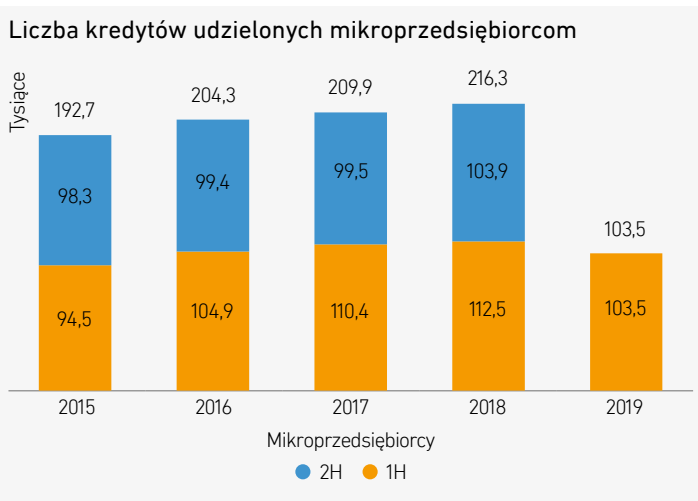

Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstwom.

W pierwszej połowie 2019 r. obserwujemy spadek akcji kredytowej banków skierowanej do mikroprzedsiębiorstw, w ujęciu liczbowym i wartościowym w porównaniu do pierwszego półrocza 2018 r.. Sprzedaż pierwszego półrocza 2019 r. w ujęciu liczbowym była najniższa od czterech lat i wyniosła 103,5 tys. udzielonych kredytów. Wartościowo sprzedaż kredytów w pierwszym półroczu 2019 r. jest niższa od sprzedaży zarówno pierwszego półrocza 2018 r. jak i 2017 r.

W pierwszym półroczu 2019 r. banki udzieliły łącznie 103,5 tys. kredytów mikroprzedsiębiorstwom. O 8,97 tys. sztuk (8%) mniej niż w pierwszym półroczu 2018 r. Sprzedaż pierwszego półrocza jest najniższa od 4 lat.

W pierwszej połowie 2019 r. banki udzieliły mikroprzedsiębiorstwom kredytowania na wartość 11,8 mld zł, to jest o 0,709 mld (-5,7%) mniej niż w okresie styczeń–czerwiec 2018 r.

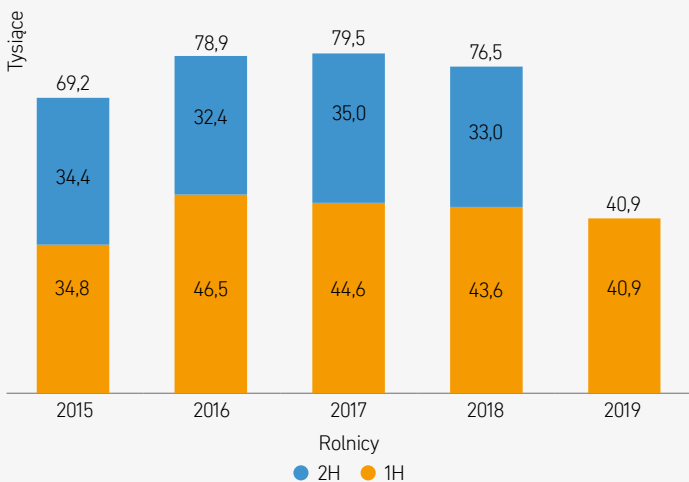
Liczba i wartość udzielonego przez banki finansowania rolnikom

Obserwujemy w pierwszym półroczu 2019 r. spadek akcji kredytowej skierowanej do rolników zarówno w ujęciu liczbowym, jak i wartościowym. W pierwszym półroczu 2019 r. banki udzieliły rolnikom kredytów na wartość o 6,3% niższą od wartości udzielonej w pierwszym półroczu 2018 r.

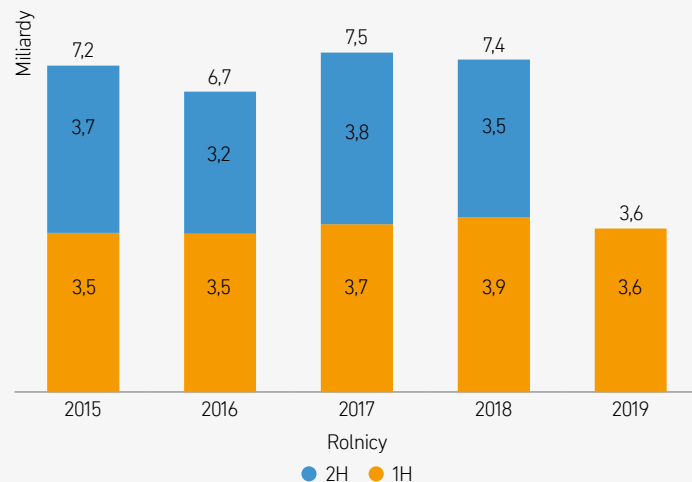
W pierwszym półroczu 2019 r. banki udzieliły rolnikom łącznie 40,9 tys. kredytów. Ok. 2,7 tys. mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W ujęciu procentowym banki udzieliły o 6,2% mniej kredytów rolnikom. Jest to wynik najniższy w okresie czterech ostatnich lat.

W pierwszej połowie 2019 r. banki udzieliły rolnikom kredytów na wartość jedynie 3,6 mld zł. Jest to mniej o 0,245 mld zł (6,3%) niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Spadek wartościowy jest więc porównywalny do spadku liczby udzielonych kredytów.

Liczba kredytów udzielonych rolnikom

Wartość kredytów udzielonych rolnikom

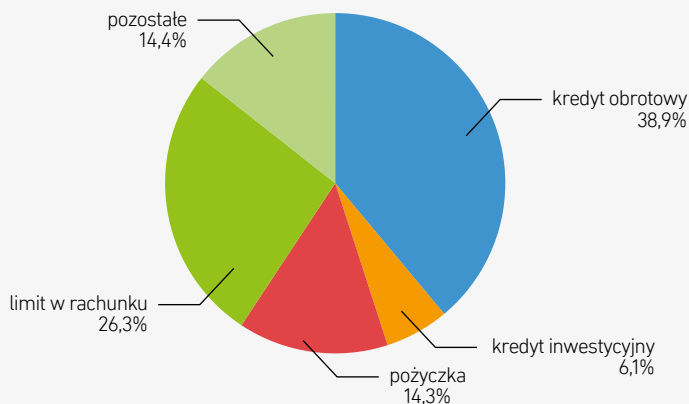
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów mikroprzedsiębiorstwom – ujęcie produktowe

W sprzedaży kredytów w ujęciu wartościowym dominują dwa podstawowe, klasyczne rodzaje produktów kredytowych wykorzystywanych do finansowania bieżącej działalności operacyjnej, tj.: kredyt obrotowy oraz limit kredytowy w koncie. Struktura ta jest stabilna od kilku już lat. Można więc już stwierdzić, że jest to trwały trend. 2/3 kredytów wykorzystywanych jest przez mikroprzedsiębiorców do finansowania bieżącej działalności. Tylko 6% kredytów to finansowanie rozwoju.

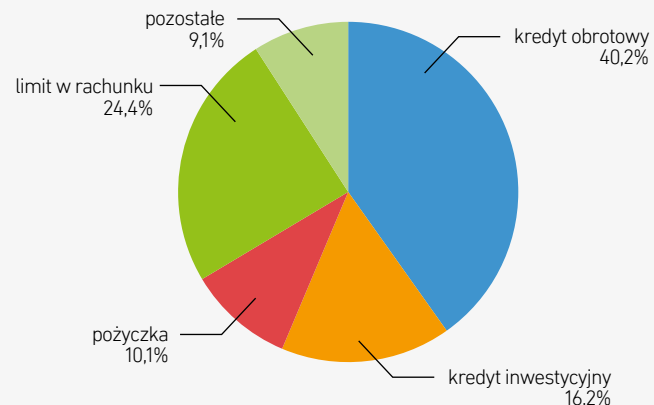
W pierwszym półroczu 2019 r. ponad 1/3 udzielonego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstwom dotyczyło finansowania w formie kredytów obrotowych. Oba produkty wykorzystywane do finansowania bieżącej operacyjnej działalności stanowiły 65,3% udzielonego finansowania. Tylko 6,1% udzielonych w okresie styczeń – czerwiec 2019 r. kredytów to kredyty inwestycyjne.

W ujęciu wartościowym również największy udział (64,6%) miały kredyty obrotowe oraz limity w rachunku bieżącym, co nie jest zaskoczeniem zważywszy, na ich specyfikę związaną z finansowaniem bieżącej działalności. Również 17% udział w wartości sprzedaży kredytów miały kredyty inwestycyjne. Dużo wyższy udział w wartości sprzedaży niż w liczbie udzielonych kredytów, kredytów inwestycyjnych wynika z wyższej średniej kwoty udzielanego kredytu inwestycyjnego.

Mikroprzedsiębiorcy – struktura ilościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 1H 2019 r.

Mikroprzedsiębiorcy – struktura wartościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 1H 2019 r.

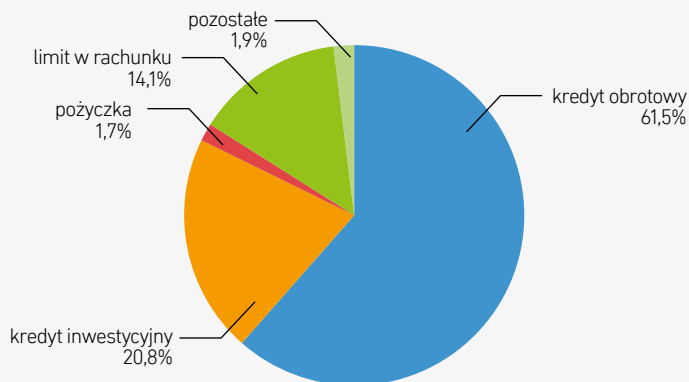
Wartościowa i liczbowa struktura sprzedaży kredytów rolnikom – ujęcie produktowe

W sprzedaży kredytów rolnikom w ujęciu liczbowym dominują trzy podstawowe, klasyczne rodzaje produktów tj.: kredyt obrotowy, kredyt inwestycyjny, limit kredytowy w koncie. W ujęciu wartościowym dominują kredyty inwestycyjne.

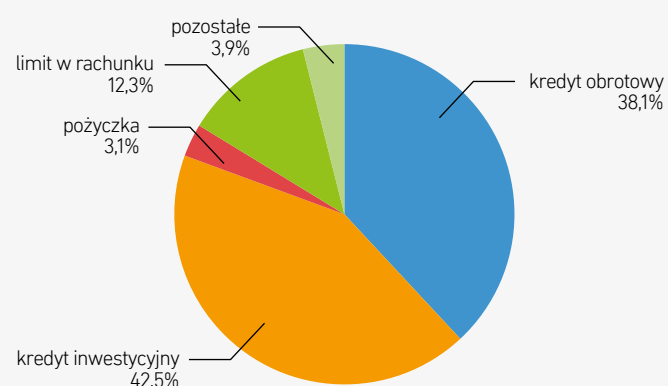
W pierwszej połowie 2019 r. ponad 60% udzielonych rolnikom kredytów realizowana była w formie kredytów obrotowych. 20,8% udzielonych w okresie styczeń – czerwiec 2019 r. kredytów to kredyty inwestycyjne. W porównaniu do mikroprzedsiębiorców udział kredytów inwestycyjnych w sprzedaży kredytów w I półroczu 2019 r. był dużo wyższy.

W ujęciu wartościowym największy udział w sprzedaży w I połowie 2019 r. miały kredyty inwestycyjne (42,5%). Ponadto 38,1% udział w sprzedaży wartościowej miały kredyty obrotowe. Wyższy udział kredytów inwestycyjnych niż kredytów obrotowych w sprzedaży wartościowej w porównaniu z liczbową wynika z wyższych kwot zaciąganych kredytów inwestycyjnych niż obrotowych.

Rolnicy – struktura ilościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 1H 2019 r.

Rolnicy – struktura wartościowa sprzedaży wg rodzaju produktu w 1H 2019 r.

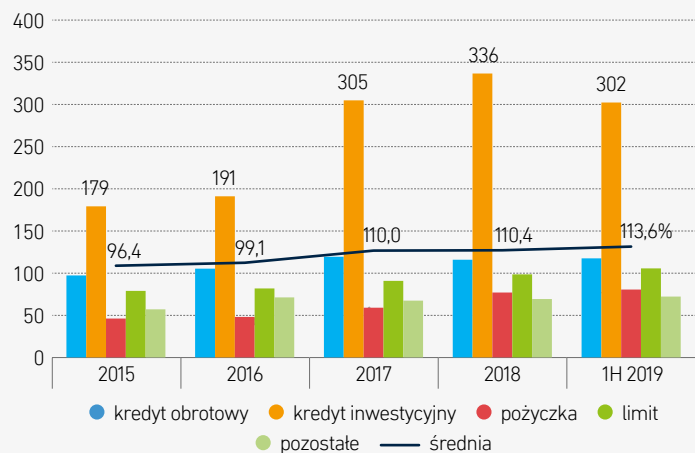
Średnie kwoty udzielonych kredytów mikroprzedsiębiorcom i rolnikom.

W pierwszym półroczu 2019 r. wzrosła w porównaniu do poprzednich lat średnia kwota udzielanego kredytu mikroprzedsiębiorcom. W przypadku rolników natomiast średnia kwota kredytu uległa obniżeniu.

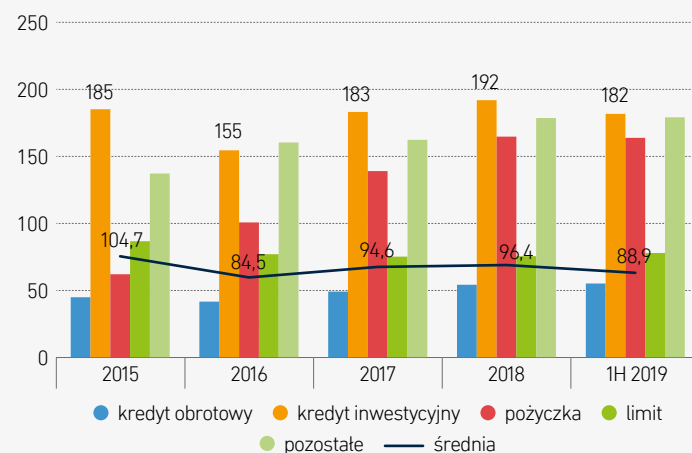
W pierwszej połowie 2019 r., średnia wartość udzielanego przez banki finansowania mikroprzedsiębiorstw wynosiła ok 113,6 tys. zł i była nieznacznie wyższa (o 2,9%) od średniej kwoty z 2018 r. W I poł. 2019 r., w porównaniu do 2018 r. spadła średnia kwota udzielanego kredytu inwestycyjnego o 34,32 tys. zł (o 10,2%). Wzrosła natomiast o 1,45 tys. zł średnia kwota udzielanego kredytu obrotowego (1,3%).

W pierwszej połowie 2019 r., średnia wartość udzielanego przez banki finansowania rolnikom spadła w porównaniu do 2018 r. o 7,5 tys. zł (-7,8%) i wynosiła ok 88,93 tys. zł. W okresie styczeń–czerwiec 2019 r. spadła kwota kredytu inwestycyjnego o 10 tys. zł. (-7,8%).

Średnia kwota udzielonych kredytów dla mikroprzedsiębiorstw wg rodzaju produktu (tys. zł)

Średnia kwota udzielonych kredytów dla rolników wg rodzaju produktu (tys. zł)

Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców i rolników rośnie wraz z liczbą banków kredytujących.

Liczba banków, z których korzysta mikroprzedsiębiorca czy rolnik przy finansowaniu swojej działalności biznesowej w sposób istotny wpływa na terminowość spłaty posiadanych kredytów, a tym samym na poziom szkodowości kredytów mikroprzedsiębiorstw i rolników. Średnio 10,5% mikroprzedsiębiorców i 2,6% rolników posiada zobowiązanie opóźnione w spłacie.

Ok 85% właścicieli firm, prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, korzysta z kredytu, zaciągniętego tylko w jednym banku. Zazwyczaj nie jest to bank, z którym przedsiębiorca ma relacje jako osoba prywatna, np. posiada kredyt konsumpcyjny, mieszkaniowy czy limit w koncie osobistym.

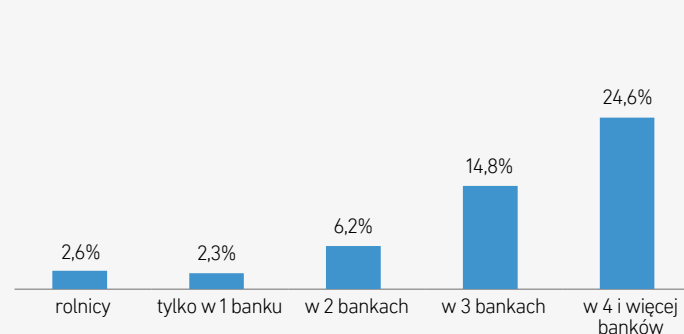
Posiadając produkty kredytowe tylko w jednym banku, tylko 8,6% mikroprzedsiębiorców i 2,3% rolników ma opóźnienie w spłacie zobowiązań

>90 dni. Gdy mikroprzedsiębiorca lub rolnik finansuje się w dwóch bankach, udział rośnie, odpowiednio do 17,2% i 6,2%. Zaś w przypadku korzystania z produktów kredytowych w czterech i więcej bankach, już co trzeci mikroprzedsiębiorca i prawie co czwarty rolnik ma przynajmniej jedno zobowiązanie opóźnione >90 dni. Liczba banków, w których zaciągnął kredyt mikroprzedsiębiorca czy rolnik zdeterminuje poziom ryzyka kredytowego.

Udział mikroprzedsiębiorców z kredytem 90+ w zależności od liczby banków kredytujących

Udział rolników z kredytem 90+ w zależności od liczby banków kredytujących

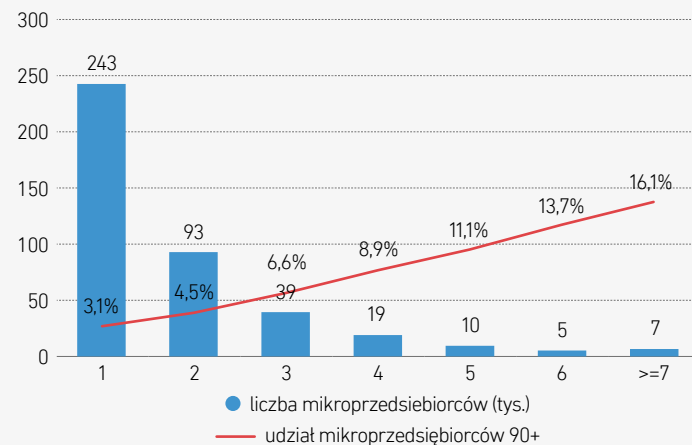

Ryzyko kredytowe mikroprzedsiębiorców rośnie wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty.

243 tys. – prawie 60% mikroprzedsiębiorców posiadających kredyt bankowy, spłaca obecnie tylko jeden kredyt. Wśród tych firm jedynie 3,1% ma kredyt opóźniony > 90 dni. 7 tys. mikroprzedsiębiorców (1,5%) spłaca więcej niż 7 kredytów. Poziom szkodowości wynosi w ich przypadku aż 16,1%.

Na dzień 30 czerwca 2019r. 416 tys. mikroprzedsiębiorców posiadało czynny kredyt bankowy – czyli prawie co piąty aktywny mikroprzedsiębiorca. Z analiz BIK wynika, że im więcej obsługiwanych jednocześnie kredytów przez mikroprzedsiębiorców, tym wyższy udział tych mikroprzedsiębiorców, którzy mają problemy z ich terminową spłatą. Półtora procent polskich mikroprzedsiębiorców spłaca aż 7 i więcej kredytów firmowych. Wśród nich aż 16,1% spóźnia się ze spłatą > 90 dni. Nadaktywni kredytowo mikroprzedsiębiorcy, do których należy zaliczyć podmioty gospodarcze z siedmioma i więcej kredytami do spłaty, generują ponadprzeciętny poziom ryzyka kredytowego. Analizując zatem ryzyko kredytowe, należy zawsze uwzględniać liczbę obsługiwanych kredytów jako ważny czynnik ryzyka.

Mikroprzedsiębiorcy (aktywni gospodarzcy) wg liczby posiadanych kredytów*

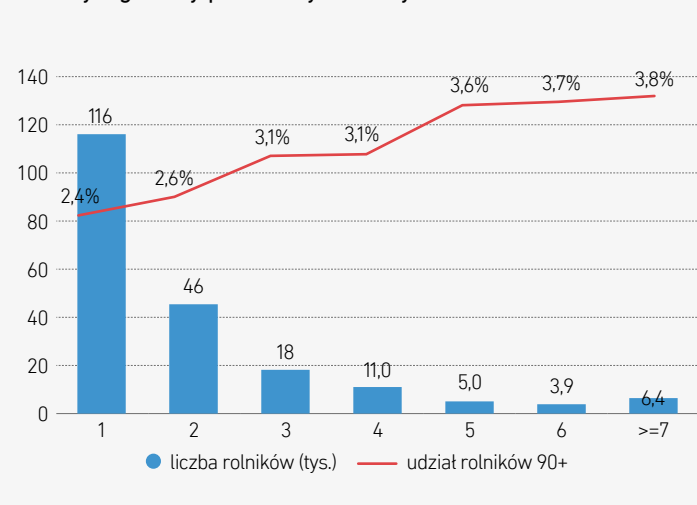

Ryzyko kredytowe rolników nie rośnie wraz z liczbą posiadanych kredytów do spłaty.

116 tys. – ponad 55% rolników posiadających kredyt bankowy, spłaca obecnie tylko jeden kredyt. Wśród nich jedynie 2,4% ma kredyt opóźniony >90 dni. 6,4 tys. rolników (3,1%) spłaca więcej niż 7 kredytów. Poziom szkodowości wynosi w ich przypadku 3,8%.

Na dzień 30 czerwca 2019 r. 206 tys. rolników posiadało czynny kredyt bankowy. Z analiz BIK wynika, że wzrost liczby obsługiwanych przez rolników kredytów nie wpływa w istotny sposób na poziom szkodowości. Nawet rolnicy z większą liczbą kredytów spłacają je terminowo. Nadaktywni kredytowo rolnicy, do których należy zaliczyć rolników z siedmioma i więcej kredytami do spłaty, nie generują ponadprzeciętnego poziomu ryzyka kredytowego jak ma to miejsce w przypadku mikroprzedsiębiorców.

Rolnicy wg liczby posiadanych kredytów

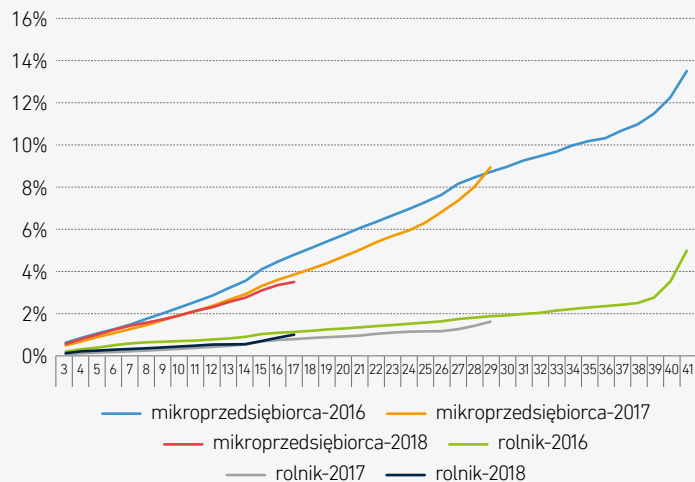
Analiza vintage dla kredytów mikroprzedsiębiorców i rolników.

Analiza vintage prezentująca udział kredytów opóźnionych > 90 dni w kolejnych miesiącach od ich udzielenia potwierdza wcześniejsze wnioski z analizy szkodowości kredytów opartej o wskaźniki NPL, że rolnicy dużo bardziej rzetelnie od mikroprzedsiębiorców spłacają zaciągnięte kredyty.

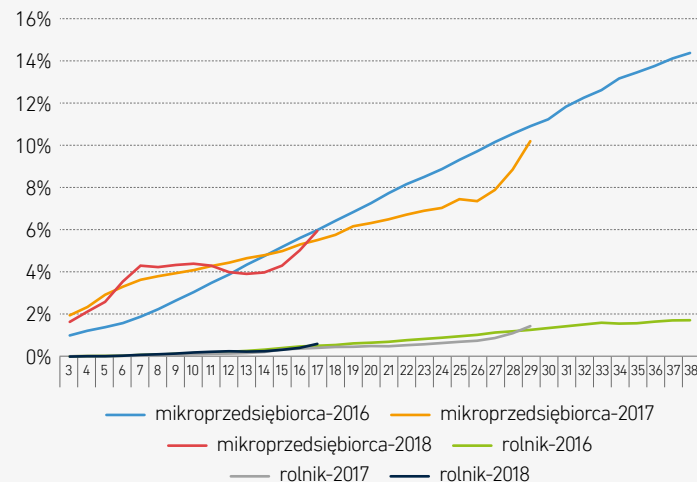
Poziom szkodowości zaciągniętych kredytów w 2016 r. w przypadku mikroprzedsiębiorców wynosi ok 12-14%, podczas gdy dla rolników 1,6% do 2,9%. Dla rolników jest więc kilkukrotnie niższy niż dla mikroprzedsiębiorców. Potwierdza się więc tym samym to, że rolnicy są dużo mniej ryzykownym segmentem do kredytowania niż mikroprzedsiębiorcy.

Jeszcze bardziej zjawisko to widać w przypadku kredytów inwestycyjnych, gdzie kredyt zaciągnięty przez rolnika ma szkodowość po trzydziestu paru miesiącach od udzielenia nie wyższą niż 2% a dla kredytów mikroprzedsiębiorców z roczników 2017 i 2018 taki poziom szkodowości występuje już po trzech miesiącach od udzielenia.

Produkty ogółem – udział rachunków 90+ w liczbie kredytów udzielonych w kolejnych miesiącach od udzielenia kredytu

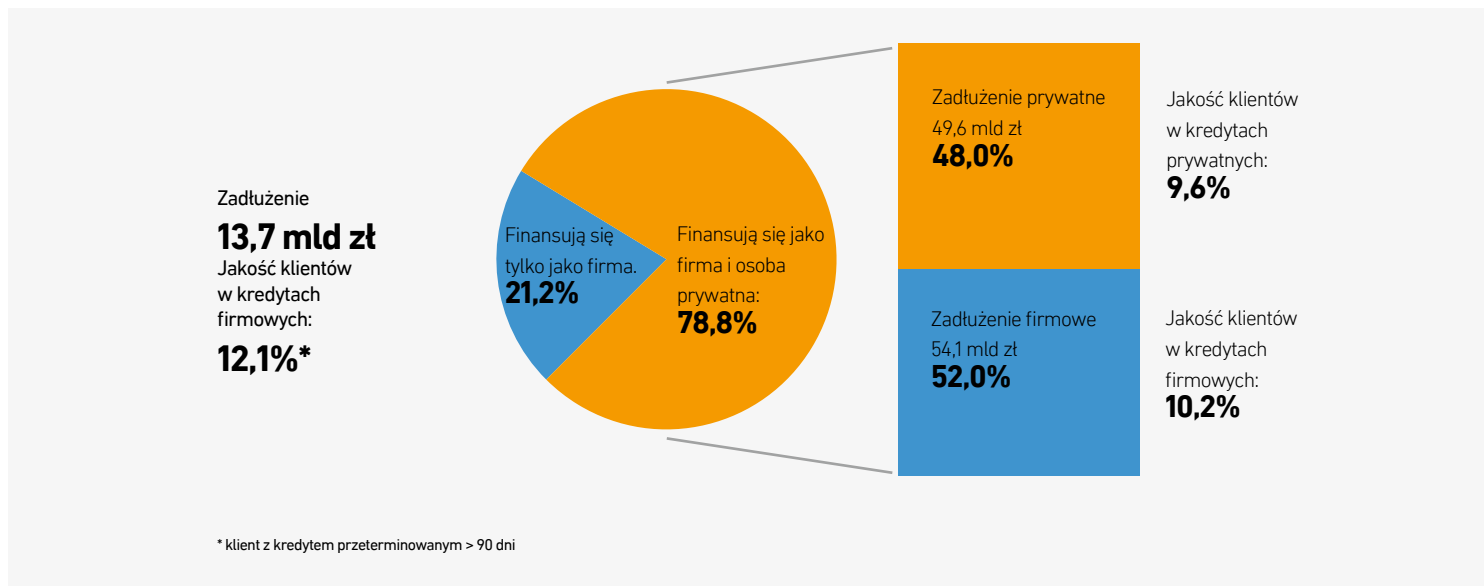

Kredyty inwestycyjne – udział rachunków 90+ w liczbie kredytów udzielonych w kolejnych miesiącach od udzielenia kredytu

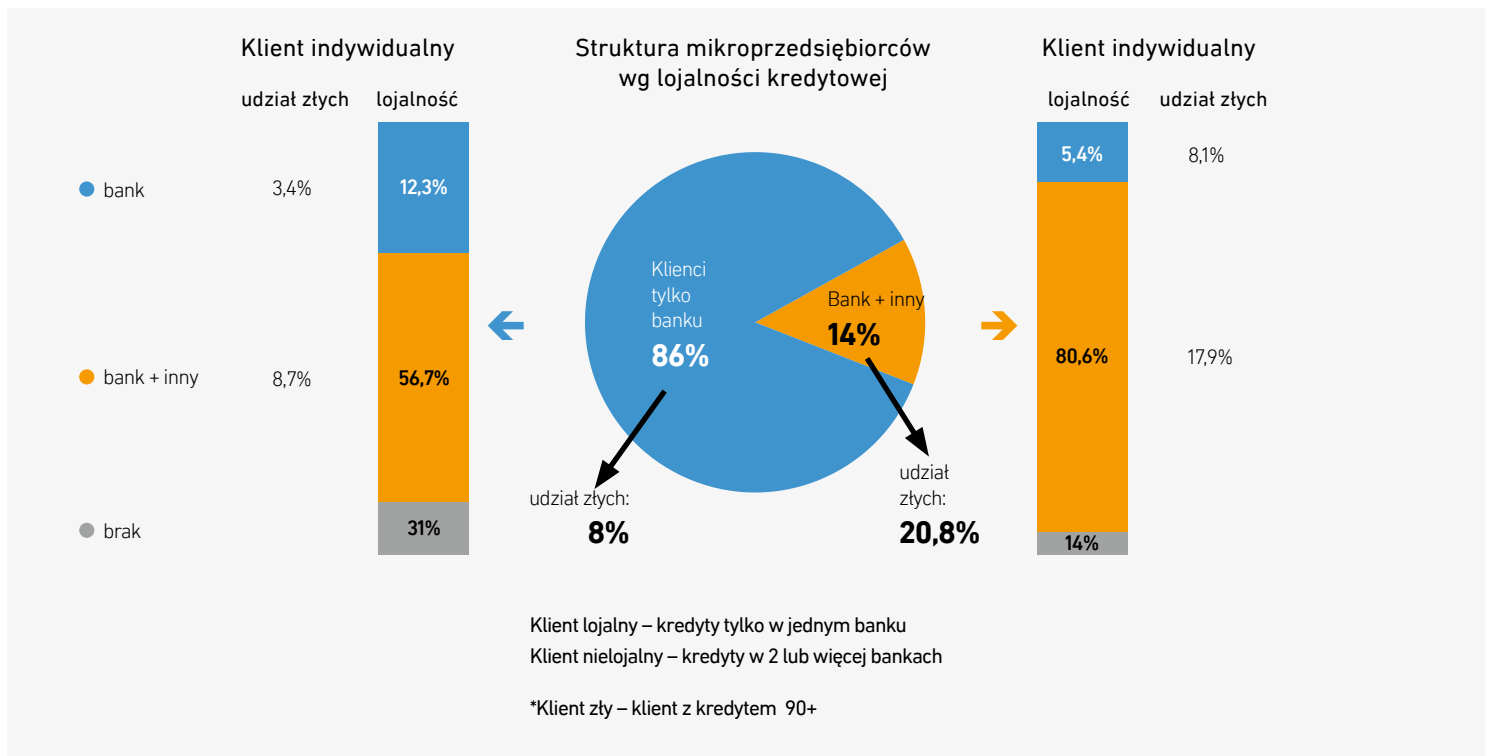

Mikroprzedsiębiorcy – zadłużenie firmowe i prywatne

Struktura finansowania mikroprzedsiębiorców (cały sektor)
(500 tys. szt.)

Lojalność kredytowa mikroprzedsiębiorców jako firmy i osoby prywatnej

Raport półroczny Biura Informacji Kredytowej KREDYT TRENDY

Opracowano przez Departament Business Intelligence w Biurze Informacji Kredytowej S.A.

Wszelkie uwagi i pytania dotyczące niniejszej publikacji prosimy kierować do Sławomira Grzybka (tel. 22 348 4240), Andrzeja Topińskiego (tel. 22 348 4269), Waldemara Rogowskiego (tel. 22 348 42 60) lub mailem na adres: kredyttrendy@bik.pl.

Opracowanie graficzne: Pracownia Register
Zdjęcie na okładce: suriyapong / Adobe Stock

Informacje statystyczne przedstawione w materiale wynikają z aktualnego stanu bazy danych BIK, która opiera się na danych przekazywanych BIK przez instytucje finansowe. Dane gromadzone w bazie BIK mogą być przedmiotem aktualizacji przez instytucje finansowe, które są ich właścicielami. BIK zastrzega, że taka aktualizacja może obejmować również dane historyczne, objęte już publikowanymi informacjami, co może spowodować zmianę wartości danych historycznych. BIK dokłada wszelkiej staranności, by dane BIK używane do przygotowania opracowania, były kompletne i aktualne, jednakże nie ponosi żadnej odpowiedzialności za decyzje biznesowe podejmowane na podstawie niniejszych informacji.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wszelkie autorskie prawa majątkowe do materiałów zawartych w raporcie KREDYT TRENDY stanowią własność BIK S.A. Jakiegokolwiek ich wykorzystanie, rozumiane jako rozpowszechnianie, kopiowanie, modyfikowanie, dystrybuowanie, transmitowanie, publikowanie oraz prezentowanie w całości lub części wymaga podania informacji, iż źródłem są dane z BIK S.A.

